Бүхы оронуудай пролетаринар, нэгэдэгты!

БУРЯАД ҮНЭН

КПСС-эй Буряадай обкомой, Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй, Министрнүүдэй Соведэй орган

Газетэмнай 1921 оной декабрийн 21-нэй гарана | № 12 (14034) | 1973 оной январиин 14, воскресени | Сэн 2 мүнгэн

МАЛАЙ ҮБЭЛЖЭЛГЫН ХАЛУУН ХАҺА

…варь һарын эдэ үдэрнүүдтэ колхоз, совхозуудай …энүүдэй хүдэлмэрилэгшэд ехэ ажал хэрэгүүдые бэе…жэ байна. Малай үбэлжэлгын халуун хаһа оршон… Юһэдэхи түсэбтэ табан жэлэй гурбадахи, шиидхэхы …э даабаринуудые дүүргэхын түлөө тэмсэлэй эгээн лэ …усалгатай хаһа сагта энэ үнгэржэ байна. Мүнөө …, һү, үндэгэ үйлэдбэрилгын ямараар эмхидхэгдэһэн… …албарин хүгжэлтын амжалта, имагтал байгша оной …, харин хойшонхи жэлнүүдэй даабаринуудай дүүр… …э гол түлэб дулдыдаха байна бшуу.

…972—1973 онуудай үбэлэй үедэ малай ашаг шэмэ …ехээр абадаг, бэлэдхэдэг болохын түлөө мал ажа… хүдэлмэрилэгшэдэй бүхэсоюзна социалис мүрысөө …эрүүлхэ тухай КПСС-эй Центральна Комитедэй, …СР-эй Министрнүүдэй Соведэй ба ВЦСПС-эй тогтоо… хүдөө нютагуудта халуунаар угтажа, дэмжэһэн бай… Колхозниигууд, совхозуудай хүдэлмэришэд, мэргэжэл… …энэ үндэр уялгануудые абана, үбэлэй бэрхэшээл тү… …дые дабажа гарахын тула бүхы эрдэм мэргэжэлээ, …дүршэлөө элсүүлхые шармайн оролдоно.

…ПСС-эй XXIV съездын шиидхэбэринүүдые бодото… …онь бэелүүлхын тула партийна, совет ба хүдөө ажа… …зургаануудай, хүдөөгэй бүхы ажалшадай эршэ хү… …үтэлдэр, оролдосо хэшээлтэ хүдэлмэри мал ажалые …адань хүгжөөхэ арга олгоһон байна. Промышленна …ологи эндэ үргэнөөр дэлгэрүүлэгдэнэ, үйлэдбэри тус… …шэглэлтэй болгогдоно, ажахынуудай тэжээлэй бааза …эд һайжаруулагдана. Эдэ бүгэдэ продукци үйлэдбэ… …ые түсэбэй ёһоор дээшэлүүлхэ арга олгоно. Үнгэрһэн …дэ колхоз, совхозууд урдынхида орходоо ехэ мяха. …үндэгэ орондоо үгэһэн байгаа. Гэхэтэй хамта, хаа хаа… …й фермэнүүдэй хүдэлмэридэ дутуу дунданууд үшөөл …алдажа байһаар. Нёдондо жэл ажахынуудай бага бэ… …үбинь мал ажалай продукци гүрэндэ худалдаха түсэ… …бэ дүүргэнгүй, бодо малай тоо толгойе хорооһон, …шэмыень доошолуулһан байна. Тэжээлэй баазын …үдал. фермэнүүдые һула муугаар оньһожоруулга, …икэ хангалтагүйгөөр ашаглалга, ажалай эмхидхэлдэ …алдаһан дутагдалнууд энэ талаар ехэ нүлөө үзүүлээ. …айн шанартай эдеэ хоолой зүйлнүүдээр совет хүнүү… …улам ургажа байгаа эрилтые хангахын тула малшад …дбэреэ бүри хурдан түргэнөөр хүгжөөхэ уялгатай. …тээй. Мариин АССР-эй, Ленинградай ба бусад за… …областьнуудай фермэнүүдэй хүдэлмэрилэгшэд эршэ… …алаараа шэнэ жэл эхилбэ. Тэдэ оһи баярта жэлдэ …һан уялгануудаа болзорһоонь урид дүүргээд, габша… …аар ажаллажа үргэлжэлһөөр. Гэбэшье зарим газар… …та ажал хэрэгээ үшөөл унжагайгаар эмхидхэнэ. Жэ… …хэдэ, Амарай, Калининай областьнуудай олохон кол… совхозууд һү гүрэндэ худалдаха нёдондо …йнгээ даабарие дүүргэжэ шадангүй, һү һаалгые доо… …уулжархиһан байна. Мүнөө зарим фермэнүүдтэ һү …доогуур хэмжээндэ байһаар. Мяха, һүн үшөөл үнэ… Теэд юундэ иимэ гээгдэлнүүдтэй нютагай зургаа… …эбсэжэ байна гээшэб?

…алай үбэлжэлтын амжалта, мяха, һү, үндэгэ үйлэдбэ… …ые ехэдхэлгэ түбхын түр үүлэн гаргаша багатай, ехэ …укци абаха хэрэг малшадай мэргэжэл шадабариһаа …ын түрүүлэн дулдыдадаг байна. Энээнэй тула тэ… …гаргашалгые хэмдэнь оруулха, тэжээл бэлдэлгын …үрэ ехэтэй арга онолнуудые хэрэглэхэ, тэжээлэй ки… …амы бүхэниие гамтайгаар ашаглаха шухала. Мүнөө …итын үдэр бүриин хиналтын, мэргэжэлтын хёрхо …н харасын хажуу талада нэгэшье фермэ үлэхэ ёһо…

…л ажал дээрэ хүдэлжэ байһан хүнүүдтэ саг үргэлжэ …рал хандуулха шухала. Үбэлдөө хүдөө нютагуудта …һэ хүндэ хүшэр,һанаа зобооһон хэрэг гэжэ байха… Фермэнүүдэй хүдэлмэрилэгшэд ямаршье сагай ула… …, үдэр һүни илгадгүй ажаллажа байдаг. Эндэ ма… …нүүдай таһалгаряагүйгөөр хүдэлхыень түрүү техно… …и хэрэглэгдэхыень, үйлэдбэреэ эрдэм ухаанда үндэ… …эрхилхыень туйлаха шухала.

…жаллаха, амарха таарамжатай һайн байдал малшад …байгуулха, һү һаам ба малай шэгнүүрые таһалгаря… …эмээхэдэнь тэдэниие экономическа талаар урма… …лха, нүлөө ехэтэй социалис мүрысөө дэлгэрүүлхэ гэ… …жахынуудай хүтэлбэрилэгшэдэй, партийна комите… …дэй уялга мүн.

…жалай ба мүнгэ зөөриин гаргаша багатайгаар һайн …артай, ехэ продукци абахын тула фермэнүүдэй кол… …тивүүдэй хүсэлэл оролдолгые элсүүлхэ шухала. Адуу… малай ба шубуунай ашаг шэмые хэлбэришэгүйгөөр …шэлүүлхэ, тоо толгойень олошоруулха, техникэ ба …эл һайнаар ашаглаха гээшэ энээниие туйлаха зам …но. Үбэлэй үедэ нэгэ килограмм һү, мяха нэмэжэ …ын түлөө тэмсэхэ гээшэ илангаяа шухала. Иимэ ха… бодолтойгоор мүрысөө эмхидхэхэ, тэрэниие олоной …а дэлгэрүүлхэ, дүнгүүдыень саг соонь согсолхо, тү… …дүй дүршэл идхаха хэрэгтэй.

…ермэнүүдэй амжалтатай ажал ябуулга бэлэдхэгшэд… болбосоруулан буйлуулха предприятинуудһаа ехэтэ… …дидаха байна. Мал ажалые хүгжөөхын түлөө али… …айнь харюусалга дээшэлүүлхын тула Запорожско …астиин Михайловска райондо хүдөөгэй ба промышлен… …иин ажалшадай хоорондо мүрысөө дэлгэрүүлхэ хам… …догово баталан абаха ёһо гуримые баримталдаг бо… …ной. Хилээмэнэй зүйлнүүдэй комбинадай, тоһоной за… …ой, мяханай комбинадай ба бусад предприятинуудай …лмэрилэгшэд энэ талаар тэдээндэ туһалхые шиидэ… Хамтынгаа хэрэгые һайнаар эрхилхэдэнь, үйлэдбэреэ …дан түргэнөөр, аша үрэ ехэтэйгээр хүгжөөхэдэнь, …ын договорнууд туһалдаг байна.

1973 оной түсэбтэй тааралдуулан, мал ажалай продук… …нүүдые худалдалгын хэмжээе тааруулан табиха ехэ хү… …эри мүнөө республиканууд та, хизаарнуудта, область… …дта хэгдэжэ байна. Энэ харюусалгатай ажал ябуулга …ы предприятинуудай аша туһада хабаатай. Бэлэдхэл… …н хүдэлмэриие түсэблэлгэдэ урдандаа ехэ дутуу дун… …нууд гарадаг байгаа гэжэ бодото байдал элирхэйлнэ. …мөө захилнуудые хубаарилгада, ажахынууд ба бэлэд… …эдэй хоорондо хэгдэхэ хэлсээн тухай договорнуудые …лгада анхаралтайгаар хандахадаа, урда жэлнүү… …гээ алдуу эндүүе али бүхы талаһаань хараада абаха …хала.

Болбосоруулгын промышленностиин ба худалдаа най… …най хүдэлмэрилэгшэдэй урда горитой зорилгонууд …ганхай. Гүрэнэй захилнуудые дүүргэхын түлөө тэм… …шангадхаха, колхоз, совхозуудтай харилсаа холбоо …гуулгын түрүү арга онолнуудые үргэнөөр хэрэглэхэ, …ахынуудаар ябажа продукци тушаан абаха тухай эндэ …гдэнэ. Бэлэдхэлгын иимэ арга онол ашаг олзотой …һанаа харуулаа. Хүдөө нютагуудта һү худалдан аба… …болоходонь, ажахынууд тэрэнэй шанарай түлөө 1,5 …инаар ехэ нэмэлтэ түлбэри абадаг болоо.

Малшадай бүхэсоюзна социалис мүрысөөн улам эр… …нэ. Абаһан уялгануудаа дүүргэхын түлөө фермэ бү… …эй ажалшад харюусалга ехэтэйгээр хандажа, малай …лжэлгын халуун хаһа сагые нэрэтэй солотойгоор даба… гараг лэ!

(«Правда» газетын январиин 12-ой түрүү бэшэг).

МҮРЫСӨӨНДЭ ЭРХИМЛЭГШЭДЬЭЭ ЖЭШЭЭ АБАЯ!

КПСС-эй обкомдо, БурАССР-эй Министрнүүдэй Соведтэ, облпрофсоведтэ

Мал ажалай продуктнуудые абалга, гүрэндэ худалдалгые дээшэлүүлхэ талаар аймагуудай хоорондо 1972 ондо дэлгэрһэн социалис мүрысөөнэй дүнгүүд тухай

Мал ажалай продуктнуудые абалга болон гүрэндэ худалдалгые дээшэлүүлхэ талаар аймагуудай хоорондо 1972 ондо дэлгэрһэн социалис мүрысөөнэй дүнгүүдые хаража үзөөд, КПСС-эй обком, Буряадай АССР-эй Министрнүүдэй Совет болон облпрофсовет нигэжэ тогтообо:

гүрэндэ мяха худалдаха түсэбөө 118, һү —123 процент дүүргэһэн, гүрэндэ мяха худалдалгаяа 1971 онойхидо орходоо 5, һү — 18 процентээр дээшэлүүлһэн, бүхы малайнгаа тоо толгойе олошоруулһан ТҮНХЭНЭЙ АЙМАГТА КПСС-эй обкомой, Буряадай АССР-эй Министрнүүдэй Соведэй болон облпрофсоведэй ДАМЖУУЛГЫН УЛААН ТУГ ба 1000 ТҮХЭРИГТЭЙ НЭГЭДЭХИ МҮНГЭН ШАН барюулха.

700 ТҮХЭРИГЭЙ ХОЁРДОХИ МҮНГЭН ШАН БАРГАЖАНАЙ АЙМАГТА барюулха. Тус аймаг гүрэндэ мяха худалдаха, түсэбөө 100,7, һү — 113, нооһо — 111, үндэгэ — 310 процент дүүргэһэн, нёдондо жэлэйхитэй сасуулхада гүрэндэ мяха худалдалгаяа 8, һү — 7, нооһо — 17 процентээр дээшэлүүлһэн, малайнгаа тоо толгойе олошоруулһан байна.

Гүрэндэ мяха худалдаха түсэбөө 114, һү — 108, нооһо 109 процент дүүргэһэн, нёдондо жэлэйхидэ орходоо мяха худалдалгаяа 8, һү — 11, нооһо — 1 процентээр дээшэлүүлһэн, малайнгаа тоо толгойе олошоруулһан ЗАХААМИНАЙ АЙМАГТА 500 ТҮХЭРИГЭЙ ГУРБАДАХИ ШАН барюулха.

Мал ажалай продуктнуудые үйлэдбэрилгэ ба гүрэндэ худалдалгые дээшэлүүлхэ талаар ХУРАМХАНАЙ, ПРИБАЙКАЛИИН, БАУНТЫН болон ЗЭДЫН аймагуудай һайнаар ажаллаһыень тэмдэглэхэ.

„Бурводстрой“ трестын оньһожоруулагдамал нүүдэл колоннонуудай. „Сельхозтехника“ нэгэдэлэй отрядуудай дунда дэлгэрһэн социалис мүрысөөнэй дүнгүүд тухай

«Бурводстрой»» трестын оньһожоруулагдаһан нүүдэл колоннонуудай, «Сельхозтехника» нэгэдэлэй отрядуудай дунда дэлгэрһэн социалис мүрысөөнэй дүнгүүдые хаража үзөөд, КПСС-эй обком, Буряадай АССР-эй Министрнүүдэй Совет болон облпрофсовет нигэжэ тогтообо:

КПСС-эй обкомой, Буряадай АССР-эй Министрнүүдэй Соведэй ба облпрофсоведэй ДАМЖУУЛГЫН УЛААН ТУГ БОЛОН 500 ТҮХЭРИГЭЙ НЭГЭДЭХИ МҮНГЭН ШАНГЫЕ «СЕЛЬХОЗТЕХНИКЫН» СЭЛЭНГЫН РАЙОННО НЭГЭДЭЛЭЙ ОНЬҺОЖОРУУЛАГДАМАЛ ОТРЯДТА барюулха. Тус отряд культуртехническэ ажал ябуулха талаар түсэбөө 120,7 процент дүүргэһэн, энэ ажалай өөрынь үнэ сэнгые сметээр хараалагдаһанһаа 19,4 процентээр хямдаруулһан, ажалай түлөөһэнэй фондые 11,0 мянган түхэригөөр алмаһан байна.

Культуртехническэ ажал ябуулха талаар түсэбөө 101 процент, олон жэлэй һайжаруулагдамал бэлшээри түхеэрхэ түсэбөө 180, энэ ажалай өөрынь үнэ сэнгые сметээр хараалагдаһанһаа 22,2 процентээр хямдаруулһан, 3,4 мянган түхэригөөр ажалай түлөөһэнэй фондые алмаһан «БУРВОДСТРОЙ» ТРЕСТЫН ХОРИИН НҮҮДЭЛ ОНЬҺОЖОРУУЛАГДАМАЛ КОЛОННО 400 ТҮХЭРИГЭЙ ХОЕРДОХИ ШАН барюулха.

Республикын ХҮНДЭЛЭЛЭЙ САМБАР

Хурьгадые түлжүүлгэ, нооһо абалгые болон гүрэндэ худалдалгаар республикын колхоз, совхозуудай дунда 1972 ондо дэлгэрһэн социалис мүрысөөнэй дүнгүүд тухай

Хурьгадые түлжүүлгэ, нооһо абаха ба гүрэндэ худалдаха талаар республикын колхоз, совхозуудай дунда 1972 ондо дэлгэрһэн социалис мүрысөөнэй дүнгүүдые хаража үзөөд. КПСС-эй обком, Буряадай АССР-эй Министрнүүдэй Совет болон облпрофсовет нигэжэ тогтообо:

КПСС-эй обкомой, Буряадай АССР-эй Министрнүүдэй Соведэй болон облпрофсоведэй ДАМЖУУЛГЫН УЛААН ТУГ, 500 ТҮХЭРИГЭЙ НЭГЭДЭХИ МҮНГЭН ШАН ХЯАГТЫН АЙМАГАЙ РАНЖУРОВАЙ НЭРЭМЖЭТЭ колхоздо барюулха. Колхоз 100 эхэ хонин болон түлгэ бүриһөө 94 хурьга түлжүүлһэн, нооһо абаха, гүрэндэ худалдаха түсэбөө 15 процентээр үлүүлэн дүүргэһэн, 1971 оной энэ үеынхитэй сасуулбал, 18 процентээр ехэ нооһо абаһан байна.

100 эхэ хонин ба түлгэ бүриһөө 95 хурьга абаһан, гүрэндэ нооһо худалдаха түсэбөө 127 процент дүүргэһэн, хонидойнгоо тоо толгойе нёдондо жэлэй энэ үеынхитэй сасуулбал, 6 процентээр олошоруулһан МУХАР-ШЭБЭРЭЙ АЙМАГАЙ «Родина» колхоздо 400 ТҮХЭРИГЭЙ ХОЕРДОХИ МҮНГЭН ШАН барюулха.

ХЯАГТЫН АЙМАГАЙ РАНЖУРОВАЙ НЭРЭМЖЭТЭ, МУХАР-ШЭБЭРЭЙ АЙМАГАЙ «РОДИНА» колхозууд, АЛТАЙН совхозые «Правда Бурятии», «Буряад үнэн» газетэнүүдтэ бэшэхэ.

Улаан-Үдын Кировэй нэрэмжэтэ түмэр зүйлнүүдые бүтээдэг заводой шаажан гүйлгэдэг цехэй мастер Г. П. Васильевагай хүтэлбэридэг халаан СССР-эй байгуулагдаһаар 50 жэлэй ойн хүндэлэлдэ дэлгэрһэн, социалис мүрысөөндэ түрүү һуури эзэлжэ, КПСС-эй обкомой, Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй, Буряадай АССР-эй Министрнүүдэй Соведэй ба облпрофсоведэй Хүндэлэлэй грамотаар шагнагдаһан байна. Түсэбтэ табан жэлэй шиидхэхы 1973 оной эхинһээ энэ халаанда ажалай эршэ шангадана.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: халаанай мастер Г. П. Васильева шаажан гүйлгэгшэ коммунис ажалай ударник Р. Н. Нечаева хоёр бэлэн продукциин шанарые шалгана.

А. МАНТАЕВАЙ фото.

БурАССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Указ

НҮХЭР А. В. ПЕТЕЛИНИИЕ БУРЯАДАЙ АССР-эй ВЕРХОВНО СОВЕДЭЙ ПРЕЗИДИУМЭЙ ХҮНДЭЛЭЛЭЙ ГРАМОТААР ШАГНАХА ТУХАЙ

Партийна, совет органуудта, мүн хүдөөгэй барилгада үни удаан саг соо оролдосотой һайнаар хүдэлһэнэйнь түлөө, түрэһөөр 50 наһа гүйсэһэнтэйнь дашарамдуулан, «Бурятцелинстрой» трестын оньһожоруулагдамал нүүдэл 1010-дахи колоннын начальник нүхэр **Петелин** Василий Александровичые Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй **Хүндэлэлэй грамотаар** шагнаха.

Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Түрүүлэгшэ Б. СЕМЕНОВ.

Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Секретарь В. ДУБРОВСКИЙ.

Улаан-Үдэ, Соведүүдэй байшан.
1973 оной январиин 12.

ШЭНЭ ТАСС-һОНИН

Л. И. БРЕЖНЕВЭЙ Ж. ПОМПИДУТАЙ ХЭЬЭН ХӨӨРЭЛДӨӨНҮҮД

МИНСК. (ТАСС). КПСС-эй ЦК-гай Генеральна секретарь, СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй гэшүүн Л. И. Брежневэй Франциин Республикын Президент Ж. Помпидутай Минск шадархи Заславльда хэһэн хөөрэлдөөнүүд үгэеэ ойлголсолгын, хани халуун оршон байдалда үнгэржэ, хоёр талые һонирхуулһан асуудалнууд зүбшэлэгдэһэн байгаа.

Январиин 12-то түгэсхэлэй хөөрэлдөөн боложо, совет талаһаа—СССР-эй гадаадын хэрэгүүдэй министр А. А. Громыко, СССР-һээ Францида байдаг элшэн сайд П. А. Абрасимов, СССР-эй гадаадын хэрэгүүдэй министрэй орлогшо А. Г. Ковалев; Франциин талаһаа—гадаадын хэрэгүүдэй министр М. Шуман, Республикын Президентын канцеляриин генеральна секретарь М. Жобер, Францһаа СССР-тэ байдаг элшэн сайд Р. Сейду тэрээндэ хабаадалсаба.

Совет-Франциин хамтын коммюнике абтаа.

НҮХЭР Л. И. БРЕЖНЕВ МИНСКҺЭЭ МОРДОБО

КПСС-эй ЦК-гай Генеральна секретарь, СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй гэшүүн нүхэр Л. И. Брежнев Москва орохоёо январиин 12-то Минскһээ мордобо.

КПСС-эй ЦК-гай Политбюрогой гэшүүндэ кандидат. Белоруссиин КП-гэй ЦК-гай нэгэдэхи секретарь, СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй гэшүүн П. М. Машеров, Белоруссиин ССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Түрүүлэгшэ Ф. А. Сурганов, Белоруссиин ССР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшэ Т. Я. Киселев. Белоруссиин КП-гэй ЦК-гай бюрогой гэшүүд, Белоруссиин ССР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшэнэрэй орлогшонор, республикын министрнүүд. Белоруссиин КП-гэй ЦК-гай, министерствэнүүдэй, албан зургаануудай харюусалгата хүдэлмэрилэгшэд, Минскын партийна ба совет эмхинүүдэй хүтэлбэрилэгшэд нүхэр Л. И. Брежневые аэродром дээрэ халуунаар үдэшэбэ.

СССР-эй гадаадын хэрэгүүдэй министр А. А. Громыко ба Минск шадархи Заславльдахи Л. И. Брежневэй Ж. Помпидутай хэһэн хөөрэлдөөнүүдтэ хабаадалсаһан бусад тусхай тушаалтад энэ самоледоор Москва мордоһон байна.

Энэ үдэртөө нүхэр Л. И. Брежнев Москвагаа ерээ.

Нүхэд Г. И. Воронов, В. В. Гришин, А. П. Кириленко, Ф. Д. Кулаков, К. Т. Мазуров, А. Я. Пельше, Н. В. Подгорный, Д. С. Полянский, М. А. Суслов, П. Е. Шелест, Б. Н. Пономарев, Д. Ф. Устинов, В. И. Долгих, К. Ф. Катушев, КПСС-эй таһагые даагша К. У. Черненко, СССР-эй Гадаадын хэрэгүүдэй министрэй орлогшо В. В. Кузнецов, армиин генерал С. Л. Соколов КПСС-эй ЦК-гай. СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй. СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй харюусалгата хүдэлмэрилэгшэд нүхэр Л. И. Брежневые Внуковска аэродром дээрэ угтаба.

ФРАНЦИИН ПРЕЗИДЕНТ Ж. ПОМПИДУГАЙ НЮТАГАА МОРДОЛГО

МИНСК. (ТАСС-ай корр.). Советскэ Союзай Коммунис партиин Центральна Комитедэй Генеральна секретарь, СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй гэшүүн Л. И. Брежневтэй уулзажа, хөөрэлдөөнүүдые хэхэеэ эндэ ерэһэн Франциин Республикын президент Ж. Помпиду январиин 12-то Париж орохоёо мордобо.

Нүхэр Л. И. Брежнев, Белоруссиин КП-гэй ЦК-гай нэгэдэхи секретарь. СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй гэшүүн П. М. Машеров, Белоруссиин ССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Түрүүлэгшэ Ф. А. Сурганов, Белоруссиин ССР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшэ Т. Я. Киселев, СССР-эй гадаадын хэрэгүүдэй министр А. А. Громыко болон бусад тусхай тушаалтад Франциин. СССР-эй, БССР-эй гүрэнэй тугуудаар шэмэглэгдэһэн аэродром дээрэ Франциин Президентые үдэшэбэ.

НҮХЭР А. Н. КОСЫГИН ТЮМЕНСКЭ ОБЛАСТЬДО

КПСС-эй ЦК-гай Политбюрогой гэшүүн, СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшэ А. Н. Косыгин январиин 11—12-то Тюменскэ область соогуур ябаба. Самотлорско, Медвежье гэжэ ашагта малтамалтай районуудта нефтиин ба газай промышленностиин хүгжэлгэтэй танилсаһан, Нижневартовск, Надым, мүн областиин ажахын бусад барилгануудта хүрэһэн байна.

А. Н. Косыгин Сургут ошоходоо, баригдажа байһан ГРЭС-тэ ошожо хараа. Худалдаа наймаанай ба хүн зоной байдал хангаха зарим предприятинуудаар ябаба.

Предприятинуудай, барилгануудай хүдэлмэришэдтэй, мэргэжэлтэдтэй А. Н. Косыгин хөөрэлдэхэдөө коллективүүдэйнь үйлэдбэриин амжалтатай, түсэбөө болзорһоонь урид дүүргэхын түлөө социалис мүрысөөнэй ябасатай, хүдэлмэришэд ба алба хаагшадай ажалай эрхэ байдалтай, ажаһуудалтай танилсаа. Областиин нефтиин ба газай промышленностиин, электроэнергетическэ ажахын хүтэлбэрилхы хүдэлмэрилэгшэдэй зүблөөнүүдтэ А. Н. Косыгин хабаадалсаһан байна.

(ТАСС).

ПОВОЛЖЫН ТАРЯАШАДАЙ ЗҮБЛӨӨН

САРАТОВ. (ТАСС). Поволжын районой ба Оренбургын областиин хүдөө ажахын хүдэлмэрилэгшэдэй …ын агрономическа зүблөөн январиин 11-дэ эндэ …эгдэбэ. РСФСР-эй хүдөө ажахын министерство, РСФСР-эй совхозуудай министерство, В. И. Ленинэй нэрэмжэтэ хүдөө ажахын эрдэмэй бүхэсоюзна академи тус зүблөө зарлаһан байна. …ооһо таряа ба тэжээлэй ургамалнуудые тарижа ургуулгые саашадань ехэдхэхэ тухай асуудалнуудые энэ зонын колхоз, совхозуудай мэргэжэлтэд. хүтэлбэрилэгшэд, үйлэдбэриин түрүүшүүл, эрдэмтэд, Түбэй ба республиканска министерствэнүүдэй, албан зургаануудай харюусалгата хүдэлмэрилэгшэд зүбшэн хэлсэнэ.

Поволжи хадаа Россин Федерациин 9 область ба автономито республикые нэгэдүүлһэн ороной хүдөө ажахын ехэ район болоно. 45,9 миллион гектар (тэдэнэй дунда 30 миллион тухай гектар тарялантай) эдлүүриин газартай энэ зоно Россин Федерациин хурааһан оробоһо тарьянай, наран сэсэгэй дүрбэнэй нэгэ хубиие үгэдэг юм. Тус зоно саахарай свекло, һү, мяха, нооһо, үндэгэ ехээр үйлэдбэрилдэг.

ВАСХНИЛ-ай ургамал шэнжэлэлгын ба селекциин таһагай академик-секретарь Н. В. Турбин зүблөөн дээрэ элидхэл хэбэ. Түсэбтэ табан жэлэй гурбадахи, шиидхэхы жэлдэ таряан ба мал ажалай продуктнуудые үйлэдбэрилхэ, бэлэдхэхэ хэрэгые саашадань һайжаруулхын тула арга боломжонуудаа гүйсэд ашаглалгада элидхэл тушаа үгэ хэлэгшэд гол анхаралаа хандуулһан байна.

«ЛУНА-21» ҺАРЫН ОРШОНДО

ТАСС-ай МЭДЭЭСЭЛ

«Луна-21» гэжэ автомат станци байгша оной январиин 8-да табигдаа гэжэ мэдээсэгдээ һэн.

Ниидэлгын үедэ станцитай радио-холбоон таһалгаряагүй хэгдэжэ, ниидэлгын траекториин параметрнүүд тодорхойлогдоһон, тодхон табигдаһан түхеэрэлгэнүүд ба агрегадуудай хүдэлмэри хинан шалгагдаһан байгаа.

Станциин Һара тээшэ замдаа гарахынь тула январиин 9-дэ ниидэлгынь траектори халта хубилгагдаһан юм.

Январиин 12-то Һарада дүтэлхэ үедэнь ниидэлгые аалидуулха түхеэрэлгэ хүдэлгэдэжэ, станци Һара шадарай селеноцентрическэ замдаа гараба.

«Луна-21» станцитай найдамтай радио-холбоон хэгдэнэ. Телеметрическэ мэдээсэлнүүдэй ёһоор, түхеэрэлгэнүүдынь, научна аппаратурань гэмгүй һайнаар хүдэлнэ.

Абтаһан мэдээсэлнүүд тоололго-согсололгын түбтэ шэнжэлэгдэжэ байнхай.

ПЕКИН БУСАБА

ПЕКИН. (ТАСС). Хилэ шадарай асуудалнуудые заһаруулха совет-хитадай хөөрэлдөөнүүдтэ хабаадалсахын тула совет делегациие толгойлогшо СССР-эй гадаадын хэрэгүүдэй министрэй орлогшо Л. Ф. Ильичев, СССР-һээ КНР-тэ байдаг элшэн сайд В. С. Толстиков январиин 12-то Пекин бусаба. Совет Социалис Республиканууд Союзай байгуулагдаһаар 50 жэлэй ойдо зорюулагдаһан КПСС-эй ЦК-гай, СССР-эй Верховно Соведэй, РСФСР-эй Верховно Соведэй баярай хамтын суглаанда хабаадалсахаяа Л. Ф. Ильичев В. С. Толстиков Москва ерэһэн байгаа.

СОВЕТ-ФРАНЦИИН КОММЮНИКЕ

Юрэнхы хөөрэлдөөнүүдые хэхэеэ Францiн Республикын Президент Ж. Помпиду Советскэ Союзай Коммунис партиин Генеральна секретарь, СССР-эй Верховно Советэй Президиумэй гэшүүн Л. И. Брежневэй уриалаар 1973 оной январиин 11—12-то Советскэ Союзда ерэhэн байна.

Совет талаhаа — СССР-эй гадаадын хэрэгүүдэй министр А. А. Громыко, СССР-hээ Францида байдаг элшэн сайд П. А. Абрасимов, СССР-эй гадаадын хэрэгүүдэй министрэй орлогшо А. Г. Ковалев; Францiин талаhаа — Францiин гадаадын хэрэгүүдэй министр М. Шуман, Президентын канцеляриин генеральна секретарь М. Жобер, Францihаа СССР-тэ байдаг элшэн сайд Р. Сейду Минск хото шадархи Заславль үнгэрэгдэhэн Л. И. Брежневэй, Ж. Помпидугай уулзалгада хабаадалсаа.

Хөөрэлдөөнүүд этигэлэлтэй, үгээ ойлголсогын, Советскэ Союз ба Францiин арадуудай хоорондохи хани барисаанай, нэгэ нэгээ хүндэлэлсэлгын харилсаанай оршон байдалда болохо үнгэрбэ. Эдэ хөөрэлдөөнүүд 1966 ондо тэдэнэй абаhан, 1970 ондо Ж. Помпидугай СССР-тэ, 1971 ондо Л. И. Брежневэй Францида айлшалалгын үедэ хоёр ороной харилсаа холбоондо шэнэ шата нээhэн, совет-француз харилсаае бүри үндэр хэмжээндэ гаргаhан айлшалалгын үедэ батлагдаhан хараа бодолые үргэлжэлүүлхэ хоёр гүрэнэй шиидхэн байhанай шэнэ гэршэ болобо.

Политическэ зүбшэлгэлгын ба Совет Социалис Республиканууудай Союзай, Францiин хоорондохи харилсаа холбооной ёhо гуримнууд тухай протоколто тааралдуулан, Л. И. Брежнев, Ж. Помпиду уласхоорондын гол шухала асуудалнуудаар зүбшэлhэн, СССР Франци хоёрой харилсаае, элдэб hалбаринуудта эдэ харилсаануудые улам үргэлжэхэ тухай hанал хэлсэhэн байна. Үгээе ойлголсогоор харилсаа холбооной политика совет-француз харилсаануудтахи саг үргэлжын политика зандаа үлэжэ, уласхоорондын байдал бүри ехэ hайн үүргэ дүүргэнэ гэжэ тэдэнэр баталба.

I.

Европодохи байдалай хүгжэлтэдэ Л. И. Брежнев, Ж. Помпиду гол анхаралаа хандуулна.

ГДР-эй ба ФРГ-гэй правительствануудай хоорондохи харилсаанай үндэhэ бүри тухай договорто гар табигдаhандань сэдьхэлээ ханаги байнаа тэдэнэр мэдүүлбэ. Урда тээнь баталагдаа абтаhан, СССР ба ПНР-эй ФРГ-тэй хэhэн договорнууд, 1971 оной сентябриин 3-да дүрбэн гүрэнэй хэлэлсээн, дүрбэн гүрэнэй 1972 оной ноябриин 9-дэ хэhэн мэдүүлгэн эдли энэ договорнууд Европодо таатай hайн байдал байгуулха, ало алиндань ашатай тунатай хэлсээнүүдые баталха арга олгоhон байна. Тиигэжэ Европодохи түгшүүрилые hуларуулха, мүнөөнэй хилэнүүдэй ойроо хүртэшэгүй, дотоодын хэрэгүүдтэ хамааралсахагүй, тэгшэ эрхэтэй, hайн байдалай харилсаа бэлэн үндэhэ дээрэ бариха гэжэ Европодо айюулгүй ба хамтын ажал ябуулхаар hэргэн арсаха гү, али айюулгүе зайсуулха, хоорондоо hайнаар танилсаха, элдэб hалбаринуудаар харилсаа хүгжөөхэ үг зорилготой политика Советскэ Союзай, Францiин бэелүүлдэг байhанаа зүб гэжэ тэдэнэр тэмдэглэнэ.

Европодохи, бүхы дэлхэй дээрэхи түгшүүрилые hуларуулха политика Советскэ Союз, Франци саашадаа эдэбхитэйгээр бэелүүлхэ юм.

Аюулгүйн байдалай ба харилсаа холбооной асуудалнуудаар нииитэ-европын зүблөөн шухала удха шанартай гэжэ СССР, Франци тоолоно. Хельсинкидэ хэжэ байhан бэлэдхэлэй хүдэлмэри hайнаар урагшатай, зүблөөнэй ойрын hарануудта зарлагдахынь тула өөhэдhөөнь дулдыдаhан бүхы юумэ хэхэ шиидхэлтэй байhан тухайгаа хоёр тала мэдүүлнэ. 1971 оной октябриин 30-да абтаhан совет-француз декларации дотор элирхэйлэгдэhэн тэдэнэй хараа бодолнууд ... hайн байдал гаргаха зорилготой ... хараада абажа, зүблөөн үргэлжэ байха гэжэ Советскэ Союз, Франци бүхы хүсэ шадалаа эдүүлнэ. Ниитэевропын зүблөөн ямар нэгэ оронуудай хэрэгүүдтэ хамтаруулан үнгэргэгдэхэ ёhогүй, тэрэ Европын ба уласхоорондын политикын байдалда ехэ hайн үүргэ дүүргэхэ гэжэ тэдэнэр баталба.

Советскэ Союз, Франци тоолоно... дүүлнэ. Мүнөө үедэ болоожо байhан хөөрэлдөөнүүдэй тиимэ гуримшуулгые хойшолуулангүй түйлаха байhандань этигэжэ байhанаа тэдэнэр мэдүүлнэ. Тиимэ гуримшуулга тушаа тэдэнэй хараа бодолнууд тон дүтэрхы гэжэ баталаад, уулзалгада хабаадагшад нигэжэ хэлсэбэ: Вьетнамдахи асуудалые политическэ талаар түргөөр шиидхэлгэдэ туhалхын түлөө СССР, Франци хүсэл оролдолгоёо гаргажа байха юм. Женевэдэхи 1954 ба 1962 онуудай хэлсээнэй ёhо гуримуудай үндэhөөр гадаадын хамааралсалгагүйгөөр хуби заяагаа өөрөө тодорхойлхо арга боломжо Индохитадай арадуудта олгогдохо ёhотой гэжэ тэдэнэр этигэнэ.

Дүтын Зүүн зүгтэ оршон байдалай аюултай байhанда Советскэ Союз, Франци hанаагаа ехэ зобожо байhанаа мэдүүлнэ, 1967 оной ноябриин 22-то абтаhан ООН-ой Аюулгүйн Советэй тогтоол заатагүй бэелүүлэгдэхэ ёhотой гээд тэдэнэр дахинаа мэдүүлнэ. Энэ тогтоолой ёhоор, ООН-ой Генеральна секретариин тусхай түлөөлэгшэ Г. Ярринг үнэн зүб, бата бэхи эб найрамдал байгуулха хэрэгтэ туhалха зорилгоёо бэелүүлхэ ёhотой гээд тэдэнэр дэмжэнэ. Аюулгүйн Совет тэрэ хүндэ тэндэхи оршон байдалые гуримшуулха даабари үгөө hэн. Тиимэ гуримшуулгын зорилго гэбэл, Израилиин сэрэгые эзэмдэhэн бүхы газар дээрэhээнь гаргаха, энэ районой гүрэн бүхэнэй бэез даанхай, политическэ талаараа дулдыданги бэшэ байдалые, газар хилэнүүдэйнь бүтэн байхые, мүн энэ районой бүхы арадуудай, тэрэ тоодо Палестинын араб арадуудай, эрхэ сүлөөень, аша туhыень бүхы оронуудай зүгhөө мэдэрхэ, хүндэлхэ ябадал болоно.

Буу зэбсэг хуряаха ямаршье хэмжээнүүдэй уг зорилго болохо уласхоорондын шанга хиналта дорэ буу зэбсэгээ бүгэдэ ниитээрээ бүрин хуряаха ябадалые бэелүүлхын тула нэн түрүүн ядерна буу зэбсэг хуряаха асуудал харагдаха ёhотой гэhэн hанамжые уулзалгада хабаадагшад дэмжэнэ. Энэ талаар энээндэ хабаатай оронууд өөhэдынгөө хараа бодолые зүбшэлдэжэ үзэхэнь туhатай байгаа гээд СССР Франци хоёр тоолоно. Буу зэбсэг хуряалгын бүхэдэлхэйн конференци зарлаха ябадалые хоёр оронууд дэмжэнэ. Тэрэнэй амжалтатай байхын тула дүтын сагта шухала эрхэ нүхэсэл байгуулагдаха бэзэ гэжэ найдажа байhанаа тэдэнэр мэдүүлнэ.

Нэгэдэмэл Нацинуудай Организациин Уставай уг зорилгодо, гол ёhонуудта үнэн сэхэ байhанаа баталха зуураа, Советскэ Союз, Франци болбол амгалан байдал байгуулха ба уласхоорондын аюулгүй байдалые хангаха хэрэгтэ энэ Организациин шухала үүргэ дүүргэхэ байhые онсолон тэмдэглэнэ.

II.

Совет-француз хоёр талын харилсаануудые гүнзэгырүүлгэ онсо удха шанартай, гэжэ Л. И. Брежнев, Ж. Помпиду батална. Хоёр оронуудай хоорондо болодог политическэ зүбшэлдөөнүүд совет-француз харилсаанай саг үргэлжын нүхэсэл болонхой гэжэ тэдэнэр хананграар тэмдэглэнэ. Мүнөө боложо байhан дээдэ зэргын хэлсээншье энээнииие гэршэлнэ. Тиимэ зүбшэлдөөнүүд туhатай, саашадань хүгжөөхэ, үргэдхэхэ арга боломжошье бии.

Совет-француз зүбшэлдөөнүүд Европодохи, мүн бүхы дэлхэй дээрэхи эб найрамдалай аша туhада, СССР ба Францiин харилсаанай аша туhада харюусадаг юм гэжэ найдаад, тэдэниие саашадань хүгжөөхэ ябадалые hайшааха, иимэ зүбшэлдөөнүүд уласхоорондын политикын гол асуудалнуудаар боложо байха юм гээд Л. И. Брежнев, Ж. Помпиду мэдүүлээ. Тусхайлбал, СССР Франци хоёр Европодохи оршон байдалай хүгжэлтэ тушаа hаналаа ходо андалдажа байха юм.

1969 ондо худалдаа наймаанай, экономическа хэлсээе баталhан сагhаа хойшо промышленно -экономическа харилсаанда дэбжэлтэ түйлагдаа, 1970—1974 онуудай үедэ хоёр ороной хоорондо эд бараанай эрьесын хэмжээе 2 дахин ехэ болгохо гэжэ СССР-шье, Францишье эрмэлзэнэ гэжэ тэмдэглэгдээ.

Парижда Л. И. Брежневэй тэндэ айлшалжа байха үедэ экономическа, техническэ, промышленна харилсаа хүгжөөхэ тухай СССР ба Францiин правительствануудай хоорондо баталагдаhан хэлсээнэй ёhоор, мүнөө үедэ 10 жэлэй туршада энэ талаар совет-француз харилсаае хүгжөөхэ түсэб ойрын сагта зохёогдожо баталагдаха юм.

Советскэ Союз Франци хоёрой хоорондохи харилсаанай гол проектнүүд зүбшэн хэлсэгдээ. Энэ хэлсээнэй ёhоор, худалдаа наймаанай хэмжээе ехэ болгожо, промышленно-экономическа харилсаа хүгжөөхэ зорилгоор хоёр талын гаргажа байhан хүсэл оролдолгые саашадань бүри эдэбхитэй, ашаг ехэтэй болгохо гэжэ хэлсэгдэбэ. Хоёр талада ашатай туhатай худалдаа наймаанай хэмжээе ехэ болгохо хэрэгые hайшааха бэлэн байhанаа тэдэнэр мэдүүлээ.

Научна болон техническэ талаар, тусхайлбал, замбуулиниие шэнжэлхэ, атомай элшэ хүсые амгалан ёhоор хэрэглэхэ, ехэ элшэ хүсэнэй физикэ шэнжэлхэ талаар совет-француз харилсаан hайшаагдаа. Энээнтэй дашарамдуулан, хамтын ажал ябуулга хэхэ үргэн ехэ арга боломжо олон hалбаринууд нээжэ угэнэ гээд Л. И. Брежнев, Ж. Помпиду тэмдэглээ. Замбуулиниие шэнжэлхэ талаар совет-француз харилсаае хүгжөөхэ арга боломжые саашадаа шэнжэлхэ, мүн бусад hалбаринуудаар, жэшээлхэдэ, элүүр энхые хамгаалха, байгаалиие хамгаалха, транспортын талаар, биохими болон биофизикын, хүдөө ажахын талаар, hайн аша үрэ үгэhэн бусад hалбаринуудаар байгуулагдаhан харилсаануудаа үргэлжэлүүлхэ гэжэ шиидхэгдэhэн байна.

Культурна харилсаануудые хүгжөөхэ хэрэгые удха шанартай дээрэ тооложо байhанаа Л. И. Брежнев, Ж. Помпиду баталаа. СССР-эй, Францiин арадуудай hайнаар танилсаха хэрэгтэ ехэ hонирхолтойгоор хандадагыень ойлгожо, соёл культурын талаар харилсаанууд үргэдхэгдэжэ болохо гэжэ тэдэнэр тоолоно. Тиихэдээ харилсаае хүгжөөхэ hайн үндэhэ болодог СССР Франци хоёрой хоорондохи хани харилсаанай ёhо гуримуудые баримталха болоно. Энэ талаар шухала хүсэлэл оролдолго гаргаха тухай мэдүүлэгдээд, хоёр оронуудай арадуудай хоорондо хани харилсаанай, бэе бэеэ хүндэлэлсэлгын мэдэрэлые бэхижүүлгэдэ туhалха ябадал хараада абтаха байна.

Сэрэгэй талааршье харилсаагаа үргэлжэлүүлжэ байха гэжэ Л. И. Брежнев Ж. Помпиду мэдүүлбэд.

***

Дээдэ зэргын хэмжээнэй зүбшэлдөөнүүдэй нүлөө ехэтэй байhые гэршэлhэн энэ уулзалгын дүнгүүдээр ханангги байhанаа, совет-француз харилсаануудай эгээн hайн оршон байдалые, хани ёhоной шэнжэ шанартай байhые тодорхойлоод, иимэ уулзалгануудые саашадаа үргэлжэлүүлжэ, хүгжөөжэ байха ябадал ашатай туhатай гэжэ хоёр тала тоолобо. Энээнтэй дашарамдуулан, СССР-тэ айлшалха үедэнь ехэ хүндэмүүшэ ёhоор угтаhандань, хөөрэлдөөнэй үедэ hайн оршон байдал байгуулhанайнь түлөө Л. И. Брежневтэ баяр хүргөөд, Ж. Помпиду hаналаа андалдажа байхын тула Францида айлшалхыень тэрэниие уряа. Айлшалха болзорынь хожомоо хэлсэгдэхэ. Энэ уряал хүлеэн абтажа, баяр хүргэгдөө.

НИКОЛАЕВСКА ОБЛАСТЬ. Областиин хүдөө ажахын авиаци 1973 оной үндэр баян ургасын түлөө тэмсэлдэ хам оролсобо.

Энэ зураг Братска районда буулгагдаhан. Районой ажахынуудай намарай тарилгын хэдэн мянган гектар талмайда пилодууд Владимир Селиверстов, Николай Миронн₊ков гэгшэд минеральна үтэгжүүлгэ сасаа. Самолет үдэр бүри 300 гектар талмайн үтэгжүүлнэ.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: Братска районой ... ниинэй нэрэмжэтэ колхозой поли... гарахаяа байhан самоледто минер... үтэгжүүлгэ тээжэ байна.

ТАСС-ай фотохрони...

1973 ОН—ТАБАН ЖЭЛЭЙ ШИИДХЭХЫ ЖЭЛ

ШЭНЭ ҮҮСХЭЛ ГАРГАБА

Ленинэй орденто локомотив-вагон заhабарилгын заводто ямар нэгэ үүсхэл гаргагдажа, шэнэ амжалта, илалтын түйлагдажа байдаг гайхалтай бэшэ. Арбаад мянган хүдэлмэришэдэй дунда үүсхэл гаргаха, шэнэ hанал бодол түрүүлхэ үйлэдбэриин түрүүшүүл олдонгүй яахаб.

Дизельнэ цехэй Семен Иванович Маковейн даадаг слесарьнүүдэй бригадын үүсхэл ганса завод дотороо бэшэ, харин ондоо олон предприятинуудта халуунаар дэмжэгдэжэ байхада үшөө нэгэ бригада шэнэ хүдэлөө үүсхээ hэн. Хүсэ шадалаа түрэл заводтоо зорюулха, олон жэлэй туршада эндээ ажаллажа, заводой ветеранай нэрэ зэргэдэ хүртэхэ гэhэн вагон-кузовной цехэй В. П. Цельгоферэй даадаг слесарьнүүдэй бригадын абаhан уялга мүн лэ олон газарта hайшаагдаhан байна.

Заводой олон түрүүшүүл эдэ бригадануудай жэшээгээр 8 часай даабариие 7 час соо дүүргэхэ, бүхы ажабайдалаа заводтойгоо холбохо гэhэн социалис уялга абанхай. Иимэ хүдэлөө үүсхэhэн нүхэд Маковейн, Тельгоферэй бригаданууд, тэдэнэй жэшээгээр мүрысөөндэ оролсоhон бусад түрүү бригаданууд коллективүүд абаhан уялгаяа бодото дээрэнь дүүргэнэ.

Локомотив-хабсаралгын цехэй Иван Тихонович Красиковай даадаг электро-хабсаргагшадай бригада тэрэ үүсхэлые дэжмээд, социалис мүрысөөндэ оролсоо. Мүрысөөнэй үедэ электро-хабсаргагшад арга боломжонуудаа хаража үзөөд, ажалай бүтээсэ дээшэлүүлхэ талаар табан жэлэй даабариие 4 жэл 2 hара соо дүүргэжэ шадаха байhанаа элирүүлбэ. Тиигэжэ энэ бригадын коллектив социалис шэнэ уялга абаа.

Табан жэлэй гурбадахи жэлэй түсэбые декабриин 25 болотор дүүргэхэ, даабариhаа гадуур хоёр локомотивай электро-хабсаралга хэхэ, тиихэдэ тэдэниие урдань алмаhан материалаар хабсаргаха гэжэ хараалбад. Ажалай сагые зүбөөр хэрэглэhэнэй, дэмы гээхэ ушарые усадхаhанай, электро-хабсаралгын бүхы хүдэлмэри hайнаар эмхидхэhэнэй ашаар бригадын 3 хүдэлмэришэниие сүлөөлжэ, ондоо ажалда эльгээхэ гэжэ шиидээ.

Бригадын гэшүүд алмалта, арьбалалтын түлөө тэмсэнэ. Тэдэнэр табан жэлэй дүүрэтэр жэл бүхэндэ 2000 метрhээ үлүүтэй провода алмаха, тэрээгээрээ хоёр электровоз заhабарилха юм. Электро-хабсаралгын бүхы хүдэлмэри эрхим шанартайгаар бүтээхэ, тиигэжэ 1973 оной дүүрэтэр «эрхим шанарай бригада» гэhэн нэрэ зэргэдэ хүртэхэ, өөhэдын тамгаар продукцияа тушааха эрхэдэ хүртэхэ зорилго урдаа табиба. Табан жэлэй жэл бүхэндэ урлан нарижуулгын 3 дурадхал үйлэдбэридэ нэбтэрүүлхээр, 1000 түхэригэй экономическа ашаг үрэ абахаар хараалаа.

Ажалай бүтээсэ дээшэлүүлхэ талаар табан жэлэй түсэбые 4 жэл 2 hара соо дүүргэхын тула ажалай эмхидхэл hайжаруулха, мүн ондоо хэмжээ бэелүүлхэ болоо. Шэнэ үүсхэл гаргаhан бригадын гэшүүд бүхы арга боломжонуудаа тодорхойлhон байна.

Электровозуудые заhабарилха шэнэ онол арга хэрэглэhэнэй ашаар нэгэ электровоз заhабарилхадаа ажалай гаргашые 12 нормо-часаар хорооохо арга олоhон байна. Электро-хабсаргагшад бүтээсэ ехэтэйгээр ажаллахын тула хэрэгтэй хэрэгсэл, материалаа эртээнhээ бэлдэдэг болоо. Эдэ материалнуудые хадагалха тусхай стенд өөhэдынгөө хүсөөр түхеэржэ эхилhэн юм. Стендын бэлэн болоходо, технологическа ехэ ажал алмагдаха байна. Хэрэгтэй болохо мат... лаа эртээнhээ бэлдэхэhэ... на, тэдэнээ ажалладаг га... асарха бүхы хүдэлмэри... римшуулжа шадаа. Элект... зой заhабарида хэрэгтэй... материал нэгэ газарта су... лагдажа, хэрэгтэй болохо... гээр зөөгдэдэг болоо. Иим... рим нэбтэрүүлhэнэй ашаа... гэ локомотивай заhабар... час саг алмадаг болобо.

Нэгэ үедэ заводой ур... шэ Александра Васил... Грехнева ажалай нормо... римшуулха хүдэлөө дэл... лээ hэн. Энэ бригадын г... нүхэр Грехневагэй үүс... hэргээхэ, бүхы бригад... ниитын нормо зохёогшод... хо гэжэ шиидэбэ. Тэдэнэр... лай бүтээсэ дээшэлүүлхэ... хидхэлэй болон техни... хэмжээ бэелүүлхэтэй х... мүнөө хэрэглэгдэжэ б... нормонуудые хаража, ш... жа үзэхэ, тэдэнэй мүнөө... техникын, үйлэдбэриин... далда хэр таарама бай... элирүүлхэ зорилго урдаа т... ба.

Үүсхэл гаргагшад 1... оной туршада участога... нормо хаража үзөөд, тех... скэ талаараа баримталаг... нормын ёhоор ажаллажа а... хэ гэжэ шиидээ.

Урдаа табиhан зори... бэелүүлхын тула эрдэм... гэжэлээ, бэлэдхэл шадаба... дээшэлүүлхэ хэрэгтэй... бригадын гэшүүд хэд... байна. Хүдэлмэришэн б... бэлэдхэл шадабаряа д... лүүлхэ, хоёр мэргэжэл шу... ха уялга абаа. Бригадын... дэлмэришэд дунда зэр... разрядаа дээшэлүүлхэ... хараалба.

Ажалай бүтээсэ дээшэл... хэ зорилго урдаа табиhан... бригадын коллектив В. Д.... рошинагай даадаг электро-... саргагшадай бригадые со... лис мүрысөөндэ уриhан... на.

С. БАРДАМОВА

Союзна — республиканнуудаар

ВЛАДИВОСТОК. (ТАСС). Кислота үйлэдбэрилгэдэ хэрэглэгдэдэг hайн шанартай концентрат тусхай түхеэрэлгэнүүдэй ашаар Примориин горно-химическэ комбинадай шанаржуулгын фабрикада абтаба.

Примориин горно-химическэ комбинат хадаа Алас-Дурна Зүгэй ехэ химиин эгээ түрүүшын предприяти юм. Эндэхи коллектив кислота, кальциин борат, техническэ ба ажаhуудалда хэрэглэгдэдэг эмаль болон бэшэшье элдэб зүйлнүүдые үйлэдбэрилдэг болонхой. Энэ комбинадай продукци СССР-эй элдэб хотонуудhаа гадна, Ази, Америкэ, Африка болон Европын оронуудта эльгээгдэдэг юм.

Комбинат үйлэдбэриингөө хүсэ шангадхажа байнхай. 1975 ондо тус комбинадай хүсэн хоёр дахин ехэ болохоор хараалагдана.

ОДЕССЭ. (ТАСС). Хүдөөгэй түрүүшын диспетчернүүдые Одессын хүдөө ажахын институт бэлэдхэн гаргаба. Энэ курсада колхозой түрүүлэгшэнэрэй ба совхозой директорнүүдэй орлогшонор—хамтадаа 36 хүн hуража дүүргээ.

Ажахыгаа түргэнөөр, шадамараар хүтэлбэрилхэ албан областиин 12 колхоз, совхозуудта бии болгогдонхой. Тэдэнэй түб болохо диспетчерскэ пунктнууд ажахынгаа бригада, отделени, фермэнүүдтэй телефон, портативна раци гэхэ мэтэ техникээр холбоо барисаагаа байгуулдаг юм. Иимэ диспетчерскэ албан бүхы районуудай туршалгын ажахынуудта эмхидхэгдэнхэй.

Курсада hурагшад математическа шэнжэлгэнүүдые хүдөө ажахыда хэрэглэхэ диспетчерскэ албанай туhаламжаар ажахыгаа хүтэлбэрилхэ онол аргануудые шудалан үзэhэн байна.

БАКУ. (ТАСС). Каспида Бакуhаа зүүлжээ Бахор гэжэ уурхайда шэнэ жэлдэ эгээл түрүүшынхеэ малтагдаhан скважинын туршалгаар дүүрэбэ. Тэрэ сүүдхэдээ хахад миллионhоо дээшэ кубометр газ болон зуун тонно конденсат үгэхэ байна.

Скважинаhаа холо бэшэ газарта саг үргэлжэ тэhэржэ байдаг шабарлиг вулкан бии юм. Тэрэ проходчигуудта ехэ hаалта хэнэ. Гэбэшье, дүршэлтэ мастернууд В. Ахметов, Р. Ахметов гэгшэд даабаряа амжалтатайгаар дүүргээ.

Бахорто жэл соо хараалагдаhан табан скважинын түрүүшынхинь ашаглагдажа эхилбэ.

ТАШКЕНТ. (ТАСС). Дунда Азиин хүдөө ажахые оньhожоруулга ба электрижүүлгын научно-шэнжэлэлгын институдай эрдэмтэд хлопчатнигай үрэhэ сэбэрлэлгэдэ зайн галай элшэ хэрэглэнэ. Тэдэнэй зохёоhон барабанта түхеэрэлгэ үрэhэ илгажа, гэмтэнхэйнүүдыень хаядаг. Тиихэдээ энэ машина час соо 800 килограмм эрхим шанартай үрэhэ гаргаха аргатай.

Шэнжэлэлгын дүнгүүдээр харахада, электрын элшэ үрэhэнүүдэй ургасые 15 процентээр дээшэлүүлдэг байна. Тиигэжэ хлопчатнигай ургаса гектар бүриhөө 2—3 центнерээр дээшэлээ.

Мүнөө эрдэмтэд Узбегэй ССР-эй хлопок сэбэрлэлгын промышленностьда барабанда электросепаратор бэлдэжэ байнхай.

МАНАЙ ШТАТНАБЭШЭ ФОТОКОРРЕСПОНДЕНТ З. ВЕСНИНАГАЙ БУУЛГАhАН ЗУРАГ ДЭЭРЭ ИВАЛГЫН ТУРЩАЛГА-ҮЙЛЭДБЭРИИН АЖАХЫН ТҮРҮҮ hААЛИШАН ДАШИМА ОЧИРОВАЕ ХАРАНАТ. ЭНЭ НҮХЭРНАЙ ҮНГЭРhЭН ЖЭЛДЭ hҮ hААХА ТҮСЭБӨӨ АМЖАЛТАТАЙГААР ДҮҮРГЭhЭН. МАЛШАДАЙ БҮХЭСОЮЗНА СОЦИАЛИС МҮРЫСӨӨНДЭ ОРОЛСООД, НҮХЭР ОЧИРОВА МҮНӨӨ ЕХЭ ОРОЛДОЛГО ГАРГАН АЖАЛЛАЖА БАЙНХАЙ.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: ИВАЛГЫН АЖАХЫН ТҮРҮҮ hААЛИШАН Д. ОЧИРОВА.

КВАРТАЛАЙ ТҮСЭБ— БОЛЗОРhООНЬ УРИД

Далахайн совхозой малшад бүхэсоюзна социалис мүрысөөндэ эдэбхитэйгээр оролсоо hэн. Тиигэжэ тэдэнэр түсэбтэ табан жэлэй шиидхэхы жэлдэ Эхэ орондоо hайн шанартай мяха ехээр тушаахын түлөө тэмсэжэ эхилhэн байгаа.

Шэнэ жэлэй түрүүшын кварталда соо энэ ажахы хамтадаа гүрэндэ 450 центнер мяха тушааха даабаритай байhан юм. Январиин арбанай мэдээгээр тус совхозой малшад 496 центнер мяха мяханай комбинадта тушаажа, кварталай түсэбые болзорhоонь холо урид үлүүлэн дүүргэбэ.

Тушаагдаhан малынь бултадаа тарган сэгнэлтэтэйгээр абтаhан байна. Хамтадаа 140 толгой эбэртэ бодо мал тушаагдаа. Тэдэнэй толгой бүриин шэгнүүр дунда зэргээр 352 килограмм болоо. Тиихэдэ 32 үхэрынь тус бүридөө 400 килограммhаа үлүү шэгнүүртэй байгаа. Тэрэнэй ашаар ажахы хэдэн мянгаад түхэриг нэмэлтэ олзо оруулба гээшэ.

Гүрэндэ мяха тушааха кварталай түсэбые болзорhоонь урид дүүргэхэ хэрэгтэ совхозой дүршэл ехэтэй малшан КПСС-эй гэшүүн Базар Юндылынович Цыденовэй гүүртын малшадай оруулhан хубита угаа ехэ байба. Энэ нүхэр үнгэрhэн намартаа шахамалнуудай гүүртэдэ ажаллажа эхилhэн юм. Гүүртэдэнь 152 хашараг 80 хоног соо шахагдаа. Энэ үе соо хамта дээрээ 87 центнер нэмэлтэ шэгнүүр абтаа гэхэ гү, али шахамалнуудай толгой бүриин шэгнүүр сүүдхэдэ 720 граммаар нэмээгдэhэн байна.

— Ажахыдамнай 60 гаран хашараг, үтэлhэн үнеэн мүнөө шахагдажа байна. Тэндэ дүршэл ехэтэй малшад хүдэлнэ. Ажалынь урагшатай hайн ябана. hаяын үдэрнүүдтэ бүхы шахамалнуудаа мяханай комбинадта тушаахабди. Тиихэдэ хэдэн арбаад адуун үүсэлэгдэхэ. Тиигэжэ энэ жэлэй түрүүшын хахад соо гүрэндэ мяха тушааха түсэбөө январьда сум дүүргэхэ зорилготойбди, — гэжэ совхозой главна зоотехник В. Ч. Самбуев хөөрэнэ.

Б. ВАНЧИКОВ.

Захааминай аймаг.

СССР-эй ХҮНГЭН ПРОМЫШЛЕННОСТИИН шэнэ барилганууд

Юhэдэхи табан жэлэй (1971—1975 онууд) турша соо хүнгэн промышленностьда баригдахаар хараалагдаhан 500 шэнэ предприятиин 200-ниинь энэ жэлэй дүүрэтэр ашаглалгада үгтэхэ зэргэтэй.

Хубсаhа хунар, гутал болон бусад хэрэглэлэй эд бараа үйлэдбэрилэн гаргадаг фабрика болон комбинадуудые бариха программа Совет засагай тогтоhонhоо хойшонхи бүхы үеын эгээн ехэ программа болоно.

Шахта. Россиин Европодохи хубида оршодог энэ городой нэрэ яhала мэдээжэ юм. Эндэхи 200 мянган хүн зоной нилээд олониинь нүүрhэ малтан абалгада хэрэгтэй зэргээрнь хабаададаг байха. Тус хотын промышленна шэнжэ түхэлынь хубилжал байдаг. Шахтада бүд нэхэлгын комбинат баригдажа байнхай. Тэрэнэй hалбари болохо бүд нэхэлгын фабрика түрүүшынгээ продукци hаяхан үгэжэ эхилээ. Шахтын комбинат СССР-эй хүнгэн промышленностьда юhэдэхи табан жэлэй хугасаа соо бодхоогдохоор хараалагдаhан тон томо барилга болохо, мүнөө жэлдэ түгэсхэгдэхэ. Шэнэ комбинат табан миллион шахуу эрэшүүлэй самса, эхэнэрнүүдэй плати жэлэй турша соо оёжо гаргаха юм.

Тус комбинат энэ табан жэлэй ехэ барилгануудай нэгэн болохо. Хүнгэн индустриин шэнэ фабрикануудай нилээд олониинь дундуур ба бага городуудта, мүн хүдэлмэришэнэй тосхонуудта баригдажа байна.

Бүхы союзна республикануудта шэнэ предприятинууд баригдажа байнхай. Жэшээлхэдэ, Украинада — лён болбосоруулдаг, трикотажна, нооhон бүдэй фабриканууд, Белоруссида — холимол утаhанай томо комбинат баригдажа дүүрэхэеэ байна. Узбекистанда пумаажан бүдэй томо комбинат (Бухара), ковёрой фабрика (Хива), бүд нэхэлгын ба оёдолой хэдэн предприяти баригдана. Зарим томо предприяти нэгэ республикын барижа хүшэ хүрэхөөр бэшэ байдаг. Иимэ ушарта хамжажа бариха, хүршэнэрэй дүй дүршэл хэрэглэхэ ушартай болодог байха юм.

Шэнэ барилгануудые нютаг нютагуудта тааруугаар хубаарилжа бүтээхэ талаар энэ табан жэл соо горитой хубилалта болохо. Сибирь ба Алас-Дурнада иимэ барилганууд олоор бодхоогдохо. Иимэ энэ шэглэл өөрын шалтагаантай юм. СССР-тэхи нефтиин промышленностиин эгээн томо 8 бааза 1975 ондо Баруун Сибирьтэ тогтоогдохо. Гурбан жэлэй үнгэрөөд байхада, бүхы совет нефтиин дүрбэнэй нэгэ хубинь (120-125 миллион тонно) эндэhээ абтахаар түсэблэгдэнэ. Сибирьтэ нефтехимическэ, ой модоной промышленностиин ехэ барилганууд, электростанцинууд, портнууд, аэродромууд, хэлхеэ холбооной лининүүд баригдажа байнхай. Сибирьтэ хододоо hуурижан түбхинэхөөр багсааhан олон хүдэлмэришэд бүлэнэртээ хамта эндэ ерэдэг болоо. Эдэ районуудай улам олошоржо байhан хүн зоной хэрэглэмжые эд бараагаар хангахын тула хүнгэн промышленностиин предприятинуудые бариха ехэ программа хараалагданхай. Эдэ предприятинуудай нилээд олониинь баригдажа эхилээ. Жэшээлхэдэ, костюм ба пальтонуудай бүд нэхэдэг комбинат Шэтэдэ баригдана. Эндэхи соёлой зүйлнүүдые бүтээдэг комбинат үнгэрэгшэ жэлэй декабрьда түрүүшынгээ продукци үгэжэ эхилээ, комбинадай барилга мүнөө жэлдэ түгэсхэгдэхэ. Тус предприяти арба миллион шахуу костюм ба пальто оёхоор бүд жэлэй турша соо нэхэн гаргажа шадаха.

Сибириин Ленинско-Кузнецкий городто мүн лэ иимэ хүсэтэй комбинат нэгэ жэлээр хожом, 1974 ондо баригдажа дүүрэхээр хараалагдана. Нефть ба газ... бэг районуудта дүтэшэг... даг, Сибириин баhа нэгэ... то — Тюменьдэ камво... сэмбын комбинадай бар... түгэсхэгдэхэеэ ба... Энэ предприяти мүнөө ж... түрүүшын продукци ү... эхилхэ. Арбан хоёр h... турша соо эндэ нэхэгд... бүдөөр долоо миллион... ниие хубсалуулжа бо... юм. Томо комбинадуу... гадна, Сибириин ба А... Дурнын городууд ба хү... мэришэнэй поселогу... трикотаж нэхэхэ, гутал, ... жэ зүйлнүүдые оёхо... hартанууд болон бусад... бараа бүтээн гаргаха ба... фабриканууд баригдана.

Хүнгэн промышленнос... предприятинуудые ба... программа бэелүүлхын ... гүрэнэй зүгhөө ехэ х... зөөри hомологдоно. Энэ... урдахи табан жэлдэ ... зорилгоор hомологдоhон... гэнhөө хоёр дахин ехэ.

Шэнэ предприяти... мүнөө үе сагай, бүтээсэ... тэй шэнэ техникээр ха... данхай. Хүнгэн промыш... ностьда хэрэглэгдэдэг ... техникын тоо энэ табан ... соо хоёр дахин олон бо... Энээнhээ уламжалан, бү... дэн гаргагдадаг продук... тоо хэмжээн ехэ болохо... гадна, шанарынь hайж... байха. Шэнэ предприяти... дые ашаглалгада оруу... хуушануудые hэльбэн ш... хэхэдэ, түсэбтэ табан ж... турша соо хэрэглэгдэхэ... бараан 35—40 процент... нэмэхэ.

Рубин ШИРИНДЯН
(АПН)

СОВЕТ-МОНГОЛ ХАНИ БАРИСААН

САГААР ШАЛГАГДАҺАН БАТА НҮХЭСЭЛ

Хани барисаан, харилсаа холбоон, харилсан туһалалсалга тухай совет-монгол шэнэ договор баталагдаһаар 7 жэл гүйсэбэ. КПСС-эй ЦК-гэй Генеральна секретарь Л. И. Брежнев түрүүтэй СССР-эй партийно-правительственна делегациин МНР-тэ ерээд байха үедэ Улаан-Баатарта 1966 оной январиин 15-да энэ договорто гар табигдаһан юм.

Совет, монгол арадуудай аха дүүгэй хани барисаан ба харилсан туһалалсалгын гол зорилгонууд, социализм ба эб найрамдалай замаар саашаа дабшахаар бэлэн байһан шиидхэбэри энэ договор дотор элирхэйлэгдэһэн байна.

1966 оной договор совет-монгол түрүүшын договор бэшэ юм. Үшөө 1921 оной ноябриин 5-да В. И. Ленинэй хабаадалгатайгаар РСФСР МНР хоёрой хоорондо хани барисаата холбоо байгуулха тухай хэлсээндэ Москвада гар табигдаһан. Энэ хэлсээн монгол арадай түүхэдэ эгээн түрүүшын адли тэгшэ хэлсээн байгаа.

Агуу Октябриин революциин һүүлээр совет ба монгол арадуудай хоорондо аха дүүгэй харилсаа холбоон байгуулагдаа бэлэй. 1920, 1921 онуудта Монголой революционернүүдтэй хөөрэлдэхэ үедөө В. И. Ленинэй хэлэһэн хани ёһоной зүбшэл дурадхалнууд Монголой арадай-революционно партиин, Монголой ажалшадта гайхалтай ехэ удха шанартай байгаа.

Монгол гүрэн бэеэ даангаа болохын тула РСФСР-эй хүдэлмэришэд ба таряашадай холбоо байгуулха ёһотой гэжэ Ленин тиихэдэ заагаа һэн. Энээнһээ урда дарлалда байһан арадай хуби заяан тухай оролдолго МНРП-эй гол хараа шугамай үндэһэ һууринь болоо һэн.

1936 оной протокол, 1946 ондо баталагдаһан хани барисаан ба харилсан туһалалсалга тухай договор совет-монгол хани барисаанай түүхэдэ ехэ удха шанартай хэрэг боложо үгэһэн байна.

Хамтын дайсан — империализмтай шанга тэмсэлдэ совет-монгол хани барисаан батажаа. Совет Росси Монголой хубисхалай эхиндэ баронҺ Унгернын сагаантанай банданууды бута сохихо хэрэгтэнь монгол арадта туһалаа һэн. 1939 ондо Халхын-Гол шадар япон империалистнуудые бута сохихо байлдаануудта совет ба монгол сэрэгшэдэй ээм ээмээ бэшэлсэн тэмсэһые бидэ һайн һананабди. Эсэгэ ороноо хамгаалгын Агуу ехэ дайнай хүшэр хүндэ жэлнүүдтэ аха дүү Монголой ажалшадай хүргэһэн туһаламжа совет хүнүүдэй сэдьхэл зүрхэндэ батаар хадуугдан үлөнхэй. Япон милитаристнуудые 1945 ондо намнахын тула совет, монгол сэрэгшэд хамта тэмсэһэн.

1921—1939, 1945 онууд — хоёр арадай, манай армиинуудай дайшалхы холбооной батанууд гээшэ. Дэлхэйн хоёрдохи дайнай дүүрэтэр бүхы дэлхэй дээрэ СССР МНР хоёр социалис гүрэн байһан юм. Хорн гаран жэлэй туршада манай ороной ажалшад бэе бэедээ туһалдаг байгаа. СССР МНР хоёрой хоорондо экономическа, политическэ, соёл культурын талаар үнэн зүрхэнэй, адли тэгшэ харилсаа холбоон байгуулагдаһан бэлэй. Тэмсэлдэ илан гараһан пролетариадай бүхы талын дэмжэлгын ашаар гээгдэлдэ ороһон ороной арадууд капитализмын хүгжэлтые алад гаран, социализмда орожо болохо гэһэн В. И. Ленинэй һургаалай үнэн зүб байһые совет-монгол хани барисаанай 50 жэлэй түүхэ эли тодоор гэршэлнэ. Мүнөө МНР-тэ социализм байгуулагдана. Мүнөө үеын промышленность хүгжөө. Монгол ороной үргэн тала дайдада түмэр зам татагдаа, шэнэ хото городууд мүндэлөө. Монголой национальна хүдэлмэришэн анги бии боложо, социалис байгуулалтын шиидхэхы хүсэн боложо тодороо. Дүшөөд онуудта 12 һара соо ашаглагдадаг капитальна һомололгын мүнгэн мүнөө 10 үдэр соо ашаглагдана. Һүүлэй 30 жэл соо промышленна продукци үйлэдбэрилэн гаргалга 14 дахин ургаа. МНР-эй промышленность мүнөө ороной арадай ажахын бүхы продукциин хахадһаа үлүүень үйлэдбэрилэн гаргана.

Монголой малшадай социальна түхэл шэнжэ үндэһөөрөө хубилаа. Үшөө 1959 ондо малшадай хүдөө ажахые хамжаха хэрэг амжалтатайгаар түгэсхэгдөө һэн. Үнгэрэн ошоһон 50 жэлэй туршада соёлой бодото революци боложо, монгол ажалшадай ажабайдалые үндэһөөрнь хубилгаа. Эрдэм наука, литература, искусство амжалтатайгаар хүгжөө. МНР уласхоорондын байдалда улам ехэ үүргэ дүүргэдэг болоо. МНР мүнөө 61 гүрэнтэй дипломатическа харилсаа байгууланхай. СССР-эй экономическа туһаламжаар, совет мэргэжэлтэдэй хабаадалгатайгаар промышленна ба хүдөө ажахын 450 гаран ехэ барилганууд хэгдэһэн байна. Совет хүнүүдэй хабаадалгатайгаар Дархан хото — ороной индустриальна түб мүндэлэнхэй. Соёл культура, эрдэм наука, техникын талаар совет-монгол харилсаа холбоон улам үргэдэжэ байдаг.

Хоёр ороной хоорондо хани барисаа, харилсаа холбоо байгуулха хэрэгтэ совет-монгол хани барисаанай бүлгэмэй ажал ябуулга ехэ үүргэ дүүргэнэ. Совет-монгол хани барисаанай бүлгэмэй отделенинүүд манай республика догоршье ехэ хүдэлмэри ябуулна. Буряадай республика ба Монголой Сэлэнгын, Булганай, Хубсугулай аймагуудай хоорондохи хоёр талын холбоон уг заншалта болонхой. Тус бүлгэм совет-монгол хани барисаанай үдэшэнүүдые, предприятинүүд болон колхоз, совхозуудта митингнүүдые, элидхэлнүүдые үнгэргэдэг, фотовыставкэ эмхидхэдэг, тэрэшэлэн ниитэ-политическэ ба соёл культурын бусадшье хэмжээ ябуулгануудые бэелүүлдэг.

Совет-монгол хани барисаан үдэрһөө үдэртэ бэхижэнэ. Энэмнай пролетарска интернационализмын бодото бэелэл мүн. Совет, монгол арадуудай энэ хани барисаан социалис гүрэнүүдэй харилсаанда, бүхы арадуудай хоорондо эб найрамдал ба хани барисаа байгуулха хэрэгтэ эли бодоор нүлөөлнэ.

Д. УЛЫМЖИЕВ,
профессор, багшанарай институдай түүхын кафедрые даагша, совет-монгол хани барисаанай бүлгэмэй Буряадай отделениин правлениин түрүүлэгшын орлогшо.

И. В. БАБУШКИНАЙ ТҮРЭҺӨӨР 100 ЖЭЛ

ДУРАСХААЛЫНЬ ХЭТЭ МҮНХЭ

Ленинэй шаби, соратник, дүлэтэ революционер Иван Васильевич Бабушкин тухай хэдэн үгэ түрүүшээр хэлэе. И. В. Бабушкин бага наһанһаа ажаллажа эхилһэн бэлэй. Түрүүшээр лавкада хүдэлһэн, һүүлээрнь слесарь мэргэжэлтэй болоһон юм. Тиигэжэ Петербургын заводуудай хүдэлмэришэдэй ажабайдалые һайнаар мэдэхэ болоо. Тэрэнэй революционно ажал ябуулга Петербургын хүдэлмэришэдэй дунда эхилһэн түүхэтэй. И. В. Бабушкин революционно ажал ябуулгынгаа түлөө хаанта засагай зүгһөө саг үргэлжын мүшхэлтэдэ ородог, түрмэдэ хаагдадаг, сүлэгдэдэг байгаа. И. В. Бабушкин хаанай түрмэһөө бодхуултажа, бүхы Европые һэтэ гараад, Лондондо В. И. Ленинтэй уулзаһан байгаа. Россида бусажа ерээд, революци бэлдэхэ талаар туйлай ехэ хүдэлмэри ябуулаа. Тэрэ 1903 ондо Яхадта сүлэгдэһэн. Хоёр жэл болоод, Эрхүү хотодо ерээ. Өөрынгөө хани нүхэр Костюшкатай, бусад нүхэдтэйгөө хамта Шэтэһээ 40 мянган винтовко буляажа абаад, революционно арад зониие зэбсэглэхэ гэжэ шиидэһэн байгаа. Теэд 1906 ондо Мысовая станци дээрэ бусад нүхэдтэйгөө буу зэбсэг ашажа байхадань, И. В. Бабушкиниие хаанта засагай хүлһэншэд зэрлиг муухайгаар буудажа алаһан юм. «Хэрбээ ород арад нимэ хүнүүдгүй байгаа һаа, хэтэ мүнхэдөө богоолшо арад ябаха байгаа. Ород арад нимэ хүнүүдтэй ямаршье мүлжэлгэ дарлалтаһаа бэеэ сүлөөлжэ шадаха», — гэжэ Владимир Ильич Бабушкин тухай хэлэһэн юм.

Бабушкин хото... Элитэ ехэ революционерэй нэрые мүнхэлһэн хото. Эндэхи музей соо хүн зон олон. Тодорхойлон хэлэбэл, Бабушкинай нэрэмжэтэ музей 1965 ондо эмхидхэн байгуулагдаһан юм. Бабушкин хотын 56-дахи һургуулиин директор байһан, мүнөө музейн директор Александра Михайловна Шеина ингэжэ хөөрэнэ:

— Манай һургуулида түрүүшээр Бабушкинай булан эмхидхэгдэһэн юм. Тэрэмнэй И. В. Бабушкинай наһа бараһаар 60 жэлэй ойдо зорюулагдаһан байгаа. Тэрэ үедэ «И. В. Бабушкин» гэжэ туужын автор — Г. И. Мишкевичтэй бэшэлсэжэ, олон шухаг фото-зурагуудтай, бусад материалнуудтай болоһон байнабди. Ленинград, Москва, Эрхүү, Шэтэ хотонуудай библиотекэнүүд ба архивуудһаа абтаһан материалнуудые, ленинскэ «Искра» газетын түрүүшын номер Лейпциг хотоһоо захижа асаруулаа һэмди. Түрүүшээр арадай музей, харин 1971 онһоо хойшо «Бабушкин хотын музей» болгогдоһон байна.

Энэ музейн экспонадууд болон материалнуудые суглуулха талаар Александра Михайловна Шеинагай габьяа илангаяа ехэ. Багшынгаа хүтэлбэри доро 56-дахи һургуулиин 8-дахи классай һурагша Таня Митина, 9-дэхи классай — Николай Кузнецов, 9-дэхи классай һурагша Галя Сыбикова болон бусад һурагшад музейн экспонадуудые суглуулха хэрэгтэ эдэбхитэйгээр хабаадалсаа. И. В. Бабушкинтай хамта ажал ябуулагшад болон хани нүхэдэйнь фото-зурагууд, революционернүүдэй гар, хүл уядаг түмэр гэнжэнүүд, түмэр харгын станци тэрэ үедэ гэрэлтүүлдэг фонарь гэхэ мэтэ юумэнүүдые һургуулиин һурагшад бэдэржэ олоһон байна. Эдэ бүгэдэ экспонадууд ородой элитэ революционер, арад зоной зол жаргалай түлөө ами наһаяа үгэһэн И. В. Бабушкинай образые улам тодорхойгоор харуулна.

Үшөө нэгэ зураг. Иван Васильевич хүдэлмэришэдэй дунда тарааха листовконуудай түрүүшын хэһэгые гартаа бариад зогсоно: тэрэнэй нюур шарайда революционерэй булад хатуу зориг, баатар эрмэлзэл үзэгдэнэ. В. И. Ленин Н. К. Крупскаятай Сибирьтэхи революционно хүдэлөөн тухай И. В. Бабушкинай хөөрэхые анхаралтайгаар шагнана. Ленинэй шаби ба соратник И. В. Бабушкин хаанта засагай урдаһаа тэмсэн бодохыень Россин үргэн хизаар нютагуудаар ябажа, хүдэлмэришэд ба таряашадые уряалдаг, туйлай ехэ эмхидхэхы, элсүүлхы удхатай хүдэлмэри ябуулдаг байһан. И. В. Бабушкинай хаанашье ябахадань, хаанта засагаархид дүлэтэ революционерэй хойноһоонь мүшхэжэ, оло дахин ами бэеыень аюулда оруулдаг байгаа. Революционер, партиин үнэн сэхэ хүбүүн И. В. Бабушкинай бодото ажабайдал ба революционно ажал ябуулгые тус музейн материалнууд эли тодоор элирхэйлэн харуулна. И. В. Бабушкинай түрэһөөр 100 жэлэй ойтой дашарамдуулан, музей соо хүн зон олоороо ерэнэ. Тэрэнэй мүнхэ дурасхаалые, арад зоной заха хизааргүй дурлалые энэ баримта гэршэлнэ бшуу.

ЗУРАГУУД ДЭЭРЭ: И. В. Бабушкин; Бабушкинай дурасхаалда табигдаһан хүшөө.

Уран зурааша Окладниковай «Сибирьһээ асарагдаһан мэдээсэл» гэһэн гаршагтай зураг.

С. ОЧИРОВ.
С. БАЛДУЕВАЙ фото-зурагууд.

ДҮЛЭТЭ РЕВОЛЮЦИОНЕРЭЙ УНАҺАН ГАЗАРТА...

Бабушкин хото... Эдэ үгэнүүдые дурдахада, Байгал далайн номин долгинууд, революционно һүртэ жэлнүүд арад зоной ухаан бодолдо ородог лэ байха. Юундэб гэхэдэ, эрэлхэг зоригто революционер, Ленинэй шаби, соратник — Иван Васильевич Бабушкиниие эндэ, Байгалай эрьедэ, хаанта засагай хүлһэншэд зэрлиг муухайгаар буудажа алаһан байгаа. Тэрэнэй хэһэн ажал, тэрэнэй дурасхаал, тэрэнэй революционно ажал ябуулга совет арадай сэдьхэл зүрхэндэ хэтэдээ мүнхөөр үлэнхэй бшуу. И. В. Бабушкинай нэрые мүнхэлһэн Бабушкин хотын ажалшад бүхы совет арадтал адляар, дүлэтэ революционерэй түрэһөөр 100 жэлэйнь ойе гүн гүнзэгы баясхалантайгаар, политическэ дэбжэлтын оршон байдалда угтажа байна.

Бабушкин хотын түүхэ тухай хураангыгаар хөөрэбэл, Мысовск станци 1902 ондо байгуулагдаһан юм. И. В. Бабушкинай наһа бараһаар 30 жэлэй ойтой дашарамдуулан, РСФСР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Указаар Мысовск станци Бабушкин хото болгогдон нэрлэгдэһэн юм. Бабушкин хотын диилэнхи олон организацинууд болон эмхи зургаанууд түмэр замай транспортда хабаатай байгаа. 1957 он болотор мүртэй барилга хэгдээгүй байһан: һургуулинууд муу модон байра соо, харин соёлой байшан хуушан сүмын байра соо оршодог бэлэй. Промышленна томо предприяти байгаагүй.

Үнгэрэгшэ табан жэлэй туршада Бабушкин хото яһала ехээр хубилаа. Энэ сагай туршада мастерскойтой, спортивна залтай, 440 һурагшын багтаха шэнэ һургуули, 100 хүнэй һууритай столово, 300 хүнэй багтаха үргэн экрантай кинотеатр, хоёр клуб, үхибүүдэй комбинат, байрын 7500 дүрбэлжэн метр талмайтай гэрнүүд, энергоучасток, хэлхеэ холбооной байшан, оёдолой фабрика ашаглалгада үгтөө.

Клюевскэ леспромхозые шэнэдхэн хубилгаха талаар ехэ юумэн хэгдээ. «ПЛХ-3» гэжэ автомат лини татагдаа, Клюевкэ гэжэ станци, гостиница, столово баригдаа, «Таёжный» гэжэ модошодой шэнэ тосхон мүндэлөө.

Түрэл хотоёо болбосон түхэлтэй болгохын тула ехэ хэмжээнэй ажал хээбди. 17 мянган дүрбэлжэн метр тротуар бетоноор, гурбан километр харгы асфальтаар хушагдаа, түмэр-бетонно 55 хүүргэ баригдаа, 15 мянган һөөг, набшаһата модод һуулгагдаа. Эдэ бүхы тоо, баримтанууд Бабушкин хотын урган хүгжэһые эли тодоор гэршэлнэ.

Бабушкин хотын ажалшад СССР-эй байгуулагдаһаар 50 жэлэй ойдо зорюулан, социалис мүрысөө үргэнөөр дэлгэрүүлээ һэн. Бүгэдэ арадай мүрысөөндэ оролсоод, оёдолой фабрикын, энергоучастогай, промкомбинадай, хилээмэнэй заводой коллективүүд энэ алдарта ойе ажалай бэлэгүүдээр угтаһан байна. ССР Союзай 50 жэлэй ойн хүндэлэлэй мүрысөөнэй дүнгүүдэй ёһоор, Бабушкин хотын промкомбинадай коллектив «СССР-эй 50 жэлэй ойн нэрэмжэтэ коллектив» гэһэн хүндэтэ нэрэ зэргэдэ хүртэһэн бэлэй. Тиихэдэ энергоучастогай коллектив КПСС-эй обкомой, республикын Министрнүүдэй Соведэй Хүндэлэлэй грамотаар шагнагдаа: Хада уулата Хамар-Дабаанай хормойдо, алдарта Байгал далайн эрьедэ, Москваһаа Номгон далайн эрье хүрэтэр зурыһан түмэр зам дээрэ оршодог хотомнай И. В. Бабушкинай нэрээр алдаршанхай.

Бабушкин хотын саашанхи хүгжэлтын түсэбүүд ехэ. Манай республикын Министрнүүдэй Совет 1968 оной октябрь һарада Бабушкин хотодо барилга хэхэ генеральна түсэб баталан абаһан юм. Энэ түсэбэй ёһоор мүнөө бүхы барилганууд хэгдэжэ байнхай.

Бабушкин хотын ажалшадай депутадуудай Соведэй гүйсэдком хирэ хирэ болоод сессинүүд дээрээ шухала асуудалнуудаа зүбшэн хэлсэдэг. Сессинүүдэй баталан абаһан шиидхэбэринүүдые бодотоор бэелүүлхын түлөө манай олон депутат эдэбхи үүсхэлтэйгээр ажаллана. Депутадууд Н. П. Кубица, М. С. Шайхутдинова, Г. Ф. Приходько, Л. П. Бурлакова, А. А. Торженсмех, М. Ф. Бодров, Е. Г. Викулин, С. П. Кыштымова болон бусад оролдосо ехэтэйгээр ажалладаг болоһоороо арад зоной дунда хүндэтэй болонхой.

Бабушкин хотын ерээдүй үшөөл гэрэлтэ һайхан, дэлгэр баян гээшэ. Һүүлэй жэлнүүдтэ Байгал далайн эрьедэ амархаяа ерэхэ дуратайшуулай тоо улам олошорно.

Ленинградай научно-шэнжэлэлгын институт Байгалай эрьедэ амаралтын ба аяншалгын бааза бариха проект зохёоһон байна. 1972 оной тэн багта «Городой соёл культурые саашадань хүгжөөхэ, болбосон түхэлтэй болгохо ба ногооруулха тухай» түсэб горсовет баталан абаһан юм. Тэрэ түсэбөө хэлбэришэгүйгөөр дүүргэхэбди. Энэ хараалһан хүдэлмэреэ нэрэтэй түрэтэйгөөр дүүргэжэ, түрэл хотоёо болбосон түхэлтэй болгохо байнабди. Тэрэнһээ гадуур 1975 он болотор шэнэ автовокзал, техническэ хангалтын станци, автозаправочна станци, керамическа плиткэнүүдэй завод болон бусад олон барилга хэгдэхэ байна.

И. В. Бабушкинай түрэһөөр 100 жэлэй ойе манай хотын ажалшад зол жаргалтайгаар, баяртайгаар угтаба.

В. ШАПОВ,
Бабушкин хотын ажалшадай депутадуудай Соведэй гүйсэдкомой түрүүлэгшэ.

ВЫСТАВКЭ НЭЭГДЭЭ

ШЭТЭ. (ТАСС-ай корр.). Владимир Ильич Ленинэй соратник — Иван Васильевич Бабушкинда (1873—1906 онууд) зорюулагдаһан шэнэ экспозици Шэтын областиин хизаар ороноо шэнжэлгын музей соо нээгдэбэ.

Эндэ һонирхолтой материалнууд олон. 1906 оной январиин 9-дэ хэблэн гаргагдаһан листовко тэрэ тоодо оролсоно. «Түмэр замай мастерскойнуудай байшан соо «1906 оной январиин 9» гэһэн темээр Шэтэ хотодо ажаһуугшадай митинг болохонь гэжэ хэлэгдэнэ. И. Б. Бабушкин энэ митингдэ байлсаһан юм.

В. И. Ленинэй Лондонһоо 1903 оной январиин 16-да Бабушкинда эльгээһэн бэшэгэй, дүлэтэ революционерэй бэшэһэн статьянуудтай «Искра» газетын номернуудай буулгабаринууд, И. В. Бабушкин болон Шэтын стачкын комитедэй гэшүүдэй фото-зурагууд энэ выставкэдэ табигданхай.

Баярай суглаан болобо

БАБУШКИН хото. И. В. Бабушкинай түрэһөөр 100 жэлэй ойдо зорюулагдаһан баярай суглаан эндэ болобо. КПСС-эй обкомой секретарь **В. Г. Бирюков** И. В. Бабушкинай ажабайдал болон революционно ажал ябуулга тухай элидхэл хээ.

Баярай суглаанай эхилхэһээ урид Бабушкин хотын ажалшад дүлэтэ революционерэй хүшөөгэй дэргэдэ баглаа сэсэгүүдые табяа. И. В. Бабушкинай нэрэмжэтэ музейн экспонадуудые шэнэ байшан соо орожо хараа. 1920 онһоо хойшо партиин гэшүүн И. В. Ченкиров суглааргшадта хандажа үгэ хэлээ.

Буряадай оперо ба баледэй театрай артистнуудай хүсөөр суглаагшадта ехэ концерт харуулагдаба.

ЭНДЭҺЭЭ ЭХИТЭЙ ЮМ ЛЭ

«Хаанай туһамаршадай хархис зэрлиг аашада Бабушкин дайрагдан унаа. Тиигэбэшье бүхы наһаяа зорюулһан хэрэгни мүнхэ гэжэ үхэ үхэтэрөө тэрэ мэдэһэн байгаа».

(В. И. Ленин).

...10 наһатай хүбүүн ябахадаа эндэһээ гаража ошоһон юм. Холын ой тайга соо оршодог Леденгское гэжэ тосхондо Иван Васильевич Бабушкин түрэһэн бэлэй. Нэгэтэ эсэгэнь унтажа байтараа һандали дээрэ унаад, дахин хүл дээрээ бодоогүй һэн.

Мүнөө эндэ тэрэ үеын тулюур туйган байдалые нэгэшье юумэн һануулнагүй. Строгановтанай дабһа шанадаг хуушан заводой ногоон шэрээр будагдаһан складууд тэрэ үеын үлэгдэл болонхой.

Агуу ехэ Октябриин революци энэ холын, мунхаг байдалтай һууринуудта шэнэ ажабайдал юрөөгөө. Энэ тосхон Бабушкинай нэрээр нэрлэгдэһэн. Тосхоной тэг дунда арадай геройдо хүшөө бодхоогдонхой. Ямской станциин байһан газарта шэнэ гэр табигдажа, И. В. Бабушкинай музей нээгдэһэн байна. Тус музей эмхидхэгшэд И. В. Бабушкинай революционно туйлай ехэ хүдэлмэри ябуулһан городуудай — Ленинград, Орехово-Зуево, Эрхүү, Верхоянск, Шэтын ажалшадтай бэшэлсэдэг.

1.500 хүдэлмэришэнтэй леспромхоз эндэхи эгээн томо промышленна предприятинуудай нэгэн болонхой. Бабушкинай нэрэмжэтэ тосхон мүнөө Вологодско областиин хүдөө ажахын районуудай нэгэ түб. Районой түб — И. В. Бабушкинай нэрэмжэтэ тосхон жэл бүри болбосон түхэлтэй боложо байдаг. СССР-эй байгуулагдаһаар 50 жэлэй ойн урда тээхэнэ эндэ шэнэ гостиница ашаглалгада оруулагдаа. Соёлой байшан мүн лэ баригдажа дүүрэхэ болонтоо. Бабушкинска районой эгээн ехэ баялигынь хүнүүд болоно. Советскэ Союзай 7 Герой эндэ түрэһэн хүнүүд. Тэдэнэй нэгэн — И. М. Юнин — И. В. Бабушкинай эхын талаар түрэл болодог.

Бабушкинска районой партийна организацида гурба мянга гаран коммунист тоологдоно.

И. В. Бабушкинда гранит шулуугаар бүтээгдэһэн хүшөөгэй дэргэдэ үбэлэйшье үедэ баглаа сэсэгүүд табяатай байдаг. Һайндэрнүүдэй болоходо, энэ тосхоной талмай дээгүүр олон хүнүүдэй колоннонууд үнгэрдэг. 1973 оной январиин 15-да, хүдэлмэришэн ангиин хэрэгэй түлөө ами наһаяа үгэһэн большевик, дүлэтэ революционерэй түрэһөөр 100 жэлэй ойн үдэр мүн лэ тиимэ колоннонууд үнгэрхэ.

Ю. ЛЕДНЕВ,
ТАСС-ай корр.

И. В. Бабушкинай нэрэмжэтэ тосхон (Вологодско область).

ВРАЧАЙ ЗҮБШЭЛ

Дахин грипп тухай

Орон доторнай грипп үбшэн дэлгэржэ захаланхай. Грипп үбшэнтэй тэмсэхэ тушаа түбэй зүгһөө захиралта абтаба. Манай республика дотор мүнөө жэлэй грипп түрүүшын хоёр долоон хоногой эхиндэ орходоо бүри үлүү хүндэ хэрэнги байхаар хараалагдана. Улаан-Үдэдэ эхилһэн грипп февралиин эхин болотор үргэлжэлхөөр багсаагдана. Илангаяа нарай үхибүүдые хамгаалха шухала байна. Грипп үбшэнэй дэлгэрээд байһан үедэ поликлиникэнүүд неделидээ долоон зургаан хоногто хүдэлхэ, тэдээр грипптэһэн зониие арга хэмжээ абахын тула больницануудта ороной нэмэжэ табигдаа, үбшэнтэниие гэртэнь аргалхын, мүн больницада абаашахын тула шухала хэрэгтэй машинануудые олошоруулха хэмжээн республикын захиргаанай зүгһөө абтана. Аптекэнүүдтэ эмүүдые элбэгээр худалдаха, мүн ганса нэгэ гэрээ байдаг наһатай, инвалид хүнүүдэй гэртэнь ябажа эм болон эмнэлгын хэрэгсэлнүүдые тарааха хэмжээн абтана. Һүүлэй үедэ грипп үбшэниие уридшалан сарахын тула шэнгэн вакцина хүнэй хамар, ама руу хэдэг болонхой. Энэ вакцина хото, хүдөөгэй ехэ ехэ коллективүүдэй, эмхи зургаануудай хүдэлмэришэдтэ үргэнөөр хэгдэнэ. Тэрэнэй хүсөөр үбшэнэй таралга нилээд тогтоогдоһон байна.

Грипптэй тэмсэхэ гээшэ ганса эмнэлгын эмхи зургаануудай зүгһөө абтажа байһан хэмжээ ябуулгануудаар хизаарлахагүй байна. Эндэ ниитын үүргэ ехэ.

Промышленна предприятинууд, колхоз, совхозууд, һургуулинууд, үхибүүдэй саад, яслинууд, столовонууд болон бусадшье хүн зоной олоороо ажалладаг, сугларлаг газарта ариг сэбэр сахилгые дээшэлүүлхэ, санитарно-гигиеническэ журам баримталха шухала.

Грипптэй тэмсэхын тула хүн бүхэн энэ үбшэн тухай гурбан зүйл мэдэхэ, тэрэнээ бэелүүлхэ зэргэтэй юм.

Нэгэдэхеэр, бэеэ хамгаалха хэрэгтэй. Чеснок, һонгино эдибэл, грипп халдасагүй байха гэһэн һанамжа үргэнөөр дэлгэрэнхэй. Энэ зүб. Һонгино, чеснок соо байдаг фитанцидууд гриппэй бактеринүүдые нэрбэдэг, үхүүлдэг байна. Зүгтөө чеснок, һонгино соо хүнэй бэеын үнжэгэн органуудта хоротой бодосууд бии гэжэ мартахагүй хэрэгтэй. Тиимэ тула эдэниие хэмһээ ехээр эдихэ һэнэй хэрэггүй.

Даарахада муу, Дааараһан хүн грипптэ бэлээр абтадаг.

Гэрээ нэгэ жэгдэ дулаан байлгаха шухала. Гэхэтэй хамта, үе үе форточкоёо нээжэ, сэбэр агаар оруулхые мартаха хэрэггүй.

Оксалинова мазь, интерферон, хуурай противогриппозно сыворотко гэхэ мэтэ эмүүдые хэрэглэжэ болохо юм. Хамартаа хэдэг. эдэ эмүүд аптекэнүүдтэ наймаалагдана.

Үбшэнтэниие харууһалжа байһан хүн 4 дабхар марляар хэһэн маскаар амаа бүглэн уяха ушартай. Тэрэнээ 4 час болоод лэ халуун утюгаар утюгдаха шухала.

Хоёрдохёор, өөрын журам хэрэгтэй. Бэеэ хамгаала хамгаалтар үбшэнэй хүрөө һаа, унтаридаа орожо хэбтэхэ, врачые гэртээ дуудаха ушартай юм. Үбдэһэн хойноо поликлиникэ гү, али хүдэлмэридөө ошоһоной, мүн бусад ниитын газараар ябаһанай үлүү. Хэрбээ врачай үбшэнтэниие гэртэнь байлгабал, тэрээниие гэр бүлэһөөнь, илангаяа бага үхибүүдһээ зайсуулха шухала болоно. Ондоо комнатын үгы һаа, шэрээень бүдөөр таһалха, эдеэлхэ ондоо амһарта, аршаха полотенциень тусгаарлаха хэрэгтэй. Үбшэн хүн ханяаха, найтаахадаа ама, хамараа пулаадаар халхалха ёһотой. Эдсэнэйнь амһартые 1 процентын содын раствор соо бусалгаха, хубсаһа, полотенциень «Снежинка», «Мильва» гэхэ мэтын раствор соо бусалгаха, тиигээд угааха, утюгдаха хэрэгтэй. Палаахые хлорно известээр (нэгэ ведро уһан соо нэгэ халбага хуурай порошок хэхэ) угааха шухала.

Гурбадахинь аргаламжа болоно. Бэеэ дулаалха хэрэгтэй. Халуун унда ууха, хүлдөө дулаан жэн табиха, һайнаар эдеэлхэ. Антибиотигууд болоод сульфамидна препарадуудые врачай хэлэһэн соо хэрэглэхэ хэрэгтэй. Өөрөө мэдэжэ элдэб эм дом ууха, бэеэ аргалха ушар хоригдоно.

Республика дотор гриппэй һужэрэлгые усадхаха ябадал эмшэдэй, ниитын хүн бүхэнэй хэрэг болоно.

В. БОЯНОВА,
санитарно-гэгээрэлэй байшангай главна врач.

Аха дүү социалис орондо

Дьер хотодохи вагон болон машина бүтээлгын завод — Венгриин Арадай Республикын томо предприятинуудай нэгэн. Эндэ 17 мянган хүн хүдэлнэ. Энэ заводой гаргаһан продукци олон орондо суутай болонхой.

Дьер хотын машина бүтээгшэд Советскэ Союзтай хани барисаанай болон экономическа нягта холбоотой. Москва шадархи Ликино-Дулево, мүн Львов хотонуудай автобусай заводуудта, Энгельсдэхи троллейбусэй предприятида хэрэгтэй запасной частьнууд энэ хотодо бэлдэгдэнэ.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: хабсаралгын цех соо.

ТАСС-ай фотохронико.

ФОТОРЕПОРТАЖ

ХУДАЛДАА НАЙМААНАЙ БАЙШАНДА

Улаан-Үдын Октябрьска районой худалдаа наймаанай байшангай коллектив үнгэрөөшэ жэлдэ эрхимээр ажаллаа. Эндэхи наймаашад эд бараанай эрьесын жэлэй түсэбые декабриин 21-дэ дүүргээд, түсэбһөө гадуур 300 мянга гаран түхэригэй эд бараа арад зондо худалдаһан байна. 1972 оной хоёрдохи, гурбадахи кварталнуудай ажалай дүнгөөр тус коллективтэ Буряадай АССР-эй Министрнүүдэй Соведэй, облпрофсоведэй дамжуулгын Улаан туг барюулагдаа һэн.

Магазинай наймаалагшад арад зониие культурнаар хангаха талаар эмхидхэгдэһэн харалга-конкурсдо эдэбхитэйгээр оролсоһон байгаа. Энэ хэрэгтэ һайн үрэ дүнгүүдтэй байжа, КПСС-эй Улаан-Үдын горкомой, горсоведэй гүйсэдкомой грамотаар, республикын худалдаа наймаанай министерствын нэгэдэхи шатын дипломоор шагнагдаһан юм.

Худалдаа наймаанай байшангай хүдэлмэрилэгшэдэй дунда социалис мүрысөөн үргэнөөр дэлгэрэнхэй. Энэ мүрысөөндэ Тамара Александровна Мискевич гэгшын хүтэлбэрилдэг оёдоһон хубсаһанай таһаг эрхимлэжэ ябана. Тус таһагта хамтадаа 17 наймаалагша ажаллана. Тэдэнэй олонхинь дунда һургуули, кооперативна техникум дүүргэһэн залуухан басагад юм.

Энэ таһагай наймаашад бултадаа эбтэй эетэйгээр ажаллажа, хүн зоной эрилтые түргөөр, культурнаар хангахын тула ехэ оролдолго гаргана. Тэдэнэр һара бүридэ эд бараанай эрьесын түсэб үлүүлэн дүүргэдэг байна. Эд бараанай эрьесын үнгэрһэн жэлэй түсэбтэ даабариие декабриин 18-да үлүүлэн дүүргэжэ, 110 мянган түхэригэй хубсаһа түсэбһөө гадуур худалдаһан байгаа.

—Манай таһагһаа юумэ худалдан абагшадай эрилтые хараада абажа, ажалаа һайнаар эмхидхэхын тула бултадаа оролдонобди. Зарим хүнүүдтэ бэлэн хубсаһан таарадаггүй байдаг. Тиимэһээ үмдэ, костюмуудые хүнэй бэедэ тааруулан заһажа үгэдэг болообди. Энэмнай ямаршье түлөөһэгүйгөөр хэгдэдэг юм. Тинхэдэ худалдан абагшад ехэ дуратай, баяртай байдаг. Энэ тэрэ юумэ худалдажа абаха дуратайшуул бүри олошорно, — гээд таһагые даагша Тамара Мискевич энеэбхилэн хөөрэнэ.

1972 ондо оролдосотой һайнаар хүдэлжэ, ажалдаа эрхим дүнгүүдые туйлаһанайнгаа түлөө худалдаа наймаанай байшангай коллектив КПСС-эй обкомой, Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй, Министрнүүдэй Соведэй болон облпрофсоведэй ойн баярай Хүндэлэлэй грамотаар шагнагдаһан байна. Магазинай хүдэлмэрилэгшэд шэнэ жэлдэ дээшэлүүлэгдэһэн социалис уялгануудые абаад, түрүүшын үлэрһөө эршэтэй һайнаар хүдэлнэ. Шэнэ жэлэй эд бараанай эрьесын түсэб декабриин 25-да дүүргэхээр эндэхи наймаалагшад зоригжонхой.

Д. БАЛДАНОВ.

1. Социалис мүрысөөндэ эрхимлэһэн таһагые даагша Т. А. Мискевич. 2. Ахалагша наймаалагша А. Б. Игнатьева худалдан абагшадай дунда. 3. Худалдан абагшад хубсаһа, эд бараа өөһэдөө шэлэнэ.

Авторай фото.

ҮХИБҮҮДЭЙ БҮТЭЭҺЭН ПОРТРЕТ

Түнхэнэй аймагай Галбайн дунда һургуулиин техническэ творчествын кружогой гэшүүд аймаг, республика дотороо суурхаһаар үнинэй юм. Тэдэнэр жэл бүри республиканска выставкэдэ хабаадалсажа, жюрин зүгһөө һайн сэгнэлтэдэ хүртэдэг. Багша Б. Ж. Бирбаев кружогые хүтэлбэрилнэ.

Тэдэнэр сайр түмэрөөр шудхажа, Владимир Ильич Ленинэй портрет гоё һайханаар бүтээбэ. Мүн «ЛН-4-35» түхэлэй дүрбэн анзаһатай плугай хэб шудхажа хэһэн байна. Иигэжэ тус һургуулиин уран гартан хабарай амаралтын үедэ үнгэргэгдэдэг республиканска выставкэдэ бэлдэжэ эхилээ.

4—8-дахи классуудай һурагшад Д. Хоборков, С-Д. Ошоров, Ю. Зарбагтаев, И. Армаев гэгшэд багша Ленинэй портрет бүтээжэ, угалза хээ хэхэдээ бэрхэ уран гартан байһанаа харуулжа, үетэн нүхэдэйнгөө магтаалда хүртэбэ.

Л. ТАПХАЕВ.

ТОСХОНОЙ ШАРАЙ ХУБИЛНА

Оёорой совхозой түб Доодо-Голдо байһанаа мүнөө Шэнэ буусада нүүжэ эхилбэ. Хооһон сагаан добо газарта шэнэ түхэлэй байшангууд жэрылдэн бодоно. Гансахан үнгэрэгшэ 1972 ондо 411 мянган түхэригэй шэнэ гэр байра эндэ бодхоогдоһон байна.

Мүнөө жэлдэ шэнэ тосхондо барилга үргэлжэлхэ байна. Городой томо байшангуудай түхэлөөр баригдаһан гэрнүүдые дулаасуулха томо котельнэ, 300 хүнэй һууритай соёлой шэнэ байшан баригдажа эхилхэ. Соёлой байшангай барилгада 278 мянган түхэриг мүнгэн һомологдоо. Тиихэдэ хоёр айлай байха 6 гэр энэ жэлдэ ашаглалгада үгтэхөөр хараалагдана.

Д. ДАШИЕВ.

Зэдэ.

ЭРХИМ ҺУРАГШАДТА—ПУТЁВКО

Үхибүүдэй амаралтын үедэ Суулгын дунда һургуулиин дэргэдэ үбэлэй спортын-элүүржүүлгын лагерь эмхидхэгдэһэн юм. Энэ лагерь аймаг дотор ори ганса болоно. Эрхим һайнаар һурадаг һурагшад ээлжээ ээлжээгээр эндэ ерэжэ нэгэ үдэрэй туршада амарна. Тус һургуулиин хүтэлбэрилэгшэд совхозой рабочкомтой хэлсээд, багашуулай аятай зохидоор амарха хэрэгтэ ехэхэн анхарал хандуулна.

5—8-дахи классуудай 30 шахуу һурагшад нэгэ үдэрэй туршада эндэ суглардаг байгаа. Эндэ ерэһэн үхибүүдые үдэрэй хоёр дахин эдеэлүүлдэг байһан. Уран һайханай номуудые уншаад зүбшэн хэлсэлгэ, үгэ арсалдаата хөөрэлдөөн, коллективээрээ кино харалга гэхэ мэтэ хэмжээ ябуулганууд эндэ үнгэргэгдөө.

Мүн шатараар, даамаар, столой теннисээр мүрысөөнүүд үнгэргэгдэдэг һэн. Нүхэдэйнгөө дундаһаа шалгаржа түрүү һуури эзэлһэн үхибүүдтэ элдэб шангууд барюулагдадаг байгаа.

— Эрхим һурадаг үхибүүдтэ иигэжэ путёвко үгэжэ амаруулхада ехэ урмашадаг, баясадаг байна. Саашадаашье энээниие хэрэглэхэбди, — гэжэ тус лагериин начальник Эдуард Константинович Петонов хөөрэнэ.

М. ЦЫРЕНОВ.

Мухар-Шэбэр—Улаан-Үдэ

Мухар-Шэбэрэй аймагай Никольскын дунда ба Хара-Шэбэрэй найман жэлэй һургуулинуудай ахалагша классуудай һурагшад хоёр бүлэг болоод хубаараад, республикынгаа ниислэл хото—Улаан-Үдэ январиин 5-һаа 10 болотор аяншалаад бусаба. Тэдэнэр түрэл городойнгоо үзэсхэлэнтэ газарнуудаар, фабрика, заводуудаар айлшалһан, музей, театр орожо хараһан байна.

Ц. МАКСИМОВ.

Гартаа домтой эмшэн

В. А. Иванов 11 жэлэй саада тээ Чувашай АССР-һээ Буряадтамнай ерэһэн юм. Түрүүшээр залуу врачые Ярууна аймагта хүдэлхыень эльгээбэ. Хүнүүдтэ налгай зохидоор хандадаг, ажалша бэрхэ байһанаараа тэрэ сугтаа хүдэлдэг нүхэдэйнгөө дунда уданшьегүй хүндэтэй боложо эхилһэн байгаа. Эндэ ерээд байхадаа залуу хүбүүн сог залитай, эрдэм һургуулитай, мэргэжэл һайнтай врач байһанаа харуулба. Владимир Алексеевич дүрбэн жэлэй туршада хэдэн зуун үбшэнтэниие эмшэлжэ эдэгээгээ. Холын гүүртэ, отарануудта, ошожо, бэеын элүүр энхые үзэдэг, шалгадаг байһан юм.

Мүнөө тэрэ республиканска больницада ажаллана. Мүн Владимир Алексеевич республикынгаа аймагуудта гаража, ажалшадта шухала туһаламжа үзүүлдэг. В. А. Иванов хүрэһөөр лэ ниимэ бэрхэ мэргэжэлтэ болоогүй байха. Тэрэнэй Ярууна хүдэлжэ байхада врачай мэргэжэл дээшэлүүлхыень Новосибирск эльгээһэн юм. Эрдэмтэ медигүүдэй хүтэлбэри доро хоёр жэлэй туршада Владимир Алексеевич зүрхэнэй үбшэ эмшэлхэ шадабаряа дээшэлүүлээ. Һүүлээрнь хоёр һара соо Ленинградта һуралсаһан байна.

Гартаа домтой, бэрхэ мэргэжэлтэн республиканска больницын кардиологическа таһагые даагшаар томилогдоһон байна. Республикын олохон аймагуудһаа үбшэнтэн энэ таһагта ходо орожо, бэеэ үзүүлжэ байдаг.

Владимир Алексеевич ниитын хэрэгтэ эдэбхитэйгээр хабаадалсана.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: В. А. Иванов.

А. ШУЛУНОВОЙ фототекст.

НҮҮДЭЛ БИБЛИОТЕКЭ

«Рассвет» колхоз Баунтын аймагай томохон ажахынуудай нэгэн болоно. Эндэ һүһаалиин фермэ, мал шахан таргалуулдаг гүүртэ бии. Бүхы эдэ фермэ, гүүртэдэнь гоёор түхеэрэгдэһэн культбааза, улаан булангууд бии. Монгой тосхоной библиотекые даагша Татьяна Шагжиева дурсагдагша улаан булан, баазануудтаа ошожо, малшадта шэнэ газетэ, журнал асаржа үгэдэг, номуудыень һэлгэдэг заншалтай юм.

Неля Маркуновагай даадаг нүгөөдэ библиотекын хүдэлмэрилэгшэд «Заветы Ленина» колхозой малшадта үдэр бүри шахуу ябажа байдаг болонхой. Библиотекын хүдэлмэрилэгшэдтэй хамта худалдаа наймаанай, медицинскэ хүдэлмэрилэгшэд, улаан байшангай инструкторнууд ябалсадаг.

О. ПЕТРОВ.

Сагай уларил

Янгинама хүйтэн үдэрнүүдтэй январь һарын түрүүшын арбаад хоногой туршада республика дотор дунда зэргээр 20—25 градус хүйтэн байба. Тиихэдэ Баргажанай, Баунтын, Ахын аймагуудта 27—28 градус хүйтэн байгаа гэхэ гү, али энэнь нормоһоо 2—5 градус үлүү хүйтэн болоһон байна. Хяагтын, Түнхэнэй, Прибайкалиин аймагуудһаа бэшэ республикын бусад аймагуудта 1—3 градус үлүү хүйтэн үдэрнүүд үзэгдөө. Тиихэдэ Хойто-Байгалай аймагта 10 градус үлүү хүйтэн болоо.

Зарим үдэрнүүдтэ республика дотор 30—35, республикын хойто аймагуудта, Баргажан голдо 40 градус хүйтэн арбан хоногой һүүл багаар үзэгдэбэ. Үнгэрһэн арбан хоногой эхиндэ үдэртөө 6—10, зарим нютагуудта 14—16 градус хүрэтэр хүйтэрһэн байна. Мүн энэ үе соо секундын 14—20 метр хүсэтэй һалхин республикын нютаг бүхэндэ үзэгдэжэ, хаа хаанагүй хүр саһаар шэдэлһэн байна. Эндэһээ уламжалан саһанай зузааниинь нютаг бүхэндэ ондо ондоогоор тараба. Жэшээнь, январиин 10-най байдалаар саһанай зузааниинь республикын урда, түбэй районуудта хоёр сантиметрһээ 10 сантиметр болобо. Республикын хойто аймагуудта 12—20, Прибайкалиин, Баргажанай аймагуудта 30—50 сантиметр зузаан саһан сугларһан байна. Энэ жэлдэ ехээр ороһон саһанай хэмжээн нёдондонойхиһоо 4—10 сантиметрээр үлүү зузаан болоһон. Тиихэдэ Прибайкалиин аймагта 20—30 сантиметрһээ үлүү саһан оробо.

Арбаад хоногой туршада 150—200 сантиметр хүрэтэр газарай хүрьһэн хүрэбэ гэжэ тэмдэглэгдэбэ. Яруунын, Түнхэнэй аймагуудта гурбан метр тухай газар хүрэһэн байна. Мүн гол горхоной мүльһэнэй зузааниинь 66—68 сантиметр болоно.

Январь һарын хоёрдохи арбан хоногто республика доторнай дунда зэргээр һүниндөө 27—32, үдэртөө 17—22 градус хүйтэн байхаар хүлеэгдэнэ. Мүн энэ үе соо бага зэргээр һалхилха, саһан орохогүй.

Л. ГОНЧАРОВА,
агрометеоролог.

Болоһон ушар

ТУЛАЛДААН

Мэргэн ангуушадай нэгэн Николай Захарович Петров үдэшэлэн тээ занга, хабхаануудаа шалгаһанай удаа отог тээшээ гэшхэлбэ ха. Бүхэли үдэртөө гүнзэгы саһан, үдхэн шэдхэ соогуур алхалһан ангуушан отогтоо хүрэхэ дүтэлөөд, амаржа тамхилһан байгаа. Хажуудаханань саһан соо Карза нохойнь хэбтэнэ.

...Гэнтэ нохойнь һүүлээ хабшаад, байраһаа һуга харайн бодомсбороо хусажа ябаад, байра тээшээ шуумайшаба ха. Гайхаһан ангуушан нохойнгоо хойноһоо ошон гэһээнь: баабгай нохойень намнажа ябаба. Һүбэлгэн нохойнь отогоо тойроод лэ гүйжэ байба. Гайха тагна, буудаха гэхэдэнь, оройдохоноо бага аматай буу. Зайгуултаһан арьяатаниие гүйдэл дунданъ ангуушан хоёр удаа буудахадаа тудабагүй. Гурбадахяа буудаба... Һомондо дайруулһан баабгай ангуушан тээшэ бархирһаар харайжа ерэбэ. Харин нохойнь эзээ абархын тула баабгайе борьбодожо ороод, бэедээ һамааруулба.

Мэгдэһэн ангуушан үргэбшээ абажа хаяад, нарһанда гаража, амяа дараад, нохойн хойноһоо харайжа ябаһан баабгайн толгой руу буудажа унагаагаа. Зайгуултаһан баабгай ангуушадай гэрэй үүдэ зада һамна татаһан, эдихэ юумыень дууһажархиһан байба.

Иигэжэ Нижне-Ангарскын ангуушан Николай Захарович Петров 17 булганай, 72 хэрмэнэй, 31 һолонгын, нэгэ баабгайн арһатай һаяхан тайгаһаа бусажа ерэһэн байна.

Аймаг соогоо мэргэн гэжэ суудa гараһан Николай Захарович ангай арһа тушааха түсэбөө үлүүлэн дүүргээшье һаа, шэнэ жэлые гэртээ угтаад, дахин агнууридаа гараба.

Б. ЦЫРЕНОВ,
Нижне-Ангарскын дунда һургуулиин 10-дахи классай һурагша.

ТЕЛЕФОН · ТЕЛЕГРАФ · РАДИО
ХИЛЫН ГААҺАА

СТОКГОЛЬМ

ҮНЭН ХЭРЭГЫЕНЬ ДЭМЖЭНЭ

ТАСС

Вьетнамдахи дайе болюулха эрилтэтэйгээр США-гай правительствада хандаһан хандалга доро Швециин 540 мянга гаран хүн гараа табиба. Швециин парламентын 5 партиин үүсхэлээр гар табилга эмхидхэгдээ. Вьетнамда США-гай хэжэ байһан зэрлиг түримхэй ябуулгануудые буруушаалгын дүнгүүд американ правительствада эльгээгдэхэ юм.

ВАШИНГТОН

Сагаан байшангай мэдүүлгэ

ТАСС

США-гай президент Р. Никсон Вашингтон ерээд байһан Тайваниин «вице-президент» Янь Цзя-Ганьтай уулзаба.

Сагаан байшангай тусхай түлөөлэгшын мэдүүлһэнэй ёһоор, Холбоото Штадууд Тайваньтай «дипломатическа харилсаа холбоогоо үргэлжэлүүлхэ, хани барисаагаа бэхижүүлхэ», «оронние хамгаалха уялгануудаа батаар бэелүүлхэ юм» гэжэ президент тэрэниие найдуулаа.

БЕРЛИН

АГУУЕХЭ ЛЕНИНЭЙ СУРТАЛАЙ ТҮГЭС ИЛАЛТА

ТАСС

СССР-эй байгуулагдаһаар 50 жэлэй ойдо зорюулагдажа, Москвада болһон баярай суглаан тухай СЕПГ-гэй ЦК-гай Нэгэдэхи секретарь Э. Хонеккерэй хэһэн элидхэлые СЕПГ-гэй ЦК-гай Политбюро, ГДР-эй правительство шагнаад, бүрин һайшаагаа гэжэ СЕПГ-гэй ЦК-гай Политбюрогой, ГДР-эй Министрнүүдэй Соведэй эндэ тунхаглагдаһан мэдүүлгэ дотор тэмдэглэгдэнэ.

СССР-эй байгуулагдаһаар 50 жэлэй ой совет арадай гайхамшаг һайндэр болоо. Кремльдэхи Съезднүүдэй ордон соо болоһон баярай түүхэтэ суглаан ахa дүү социалис нацинууд ба арад үндэһэтэдэй адли тэгшэ эрхэтэй, һайн дуранай холбоон тухай агууехэ Ленинэй сурталай түгэс илалтые гэршэлэн харуулаа гээд мэдүүлгэ дотор тэмдэглэгдэнэ. СССР-эй байгуулагдаһаар 50 жэлэй баяр ёһололдо бүхы түбинүүдтэхи оронуудай делегацинууд эдэбхитэйгээр хабаадалсахадаа, СССР-эй байгуулагдаһаар 50 жэлэй ойе — интернациональна һайндэрые түрүү үзэлтэй, эб найрамдалда дуратай бүхы хүн түрэлтэн тэмдэглээ гэжэ гэршэлэн харуулһан байна.

КПСС-эй XXIV съездын совет арадай үмэнэ табиһан коммунис байгуулалтын асари ехэ зорилгонууд нүхэр Л. И. Брежневэй элидхэл дотор гүнзэгыгөөр харуулагдаа.

КОПЕНГАГЕН

ДАНИИН КОММУНИСТНУУДАЙ СЪЕЗД

ТАСС

Даниин Коммунис партиин ээлжээтэ XXIV съезд январиин 12-то эндэ нээгдэбэ. Съездын 350 тухай делегадай сугларһан «Одд-феллоу палей» гэжэ концертын зал транспарантуудаар, улаан тугуудаар шэмэглэгдэнхэй. Аха дүү Коммунис ба хүдэлмэришэнэй 20 партиин түлөөлэгшэд съездын айлшадай дунда байлсаа.

Даниин Коммунис партиин түрүүлэгшэ К. Есперсен съезд дээрэ оролто үгэ хэлээ. Мүлжэгшэ али бүхы бүлгэмдэ эсэргүүгээр коммунистнууд эбсэшэгүйгөөр тэмсэдэг байгаа, хойшодоошье тэмсэхэ гэжэ тэмдэглэбэ.

Даниин Коммунис партиин Центральна Комитедэй тоосоото элдихэлые, «юрэнхы дэлгүүртэ» Даниин хамтаран ороһоной һүүлээр орон дотор тохёолдоһон политическэ, байдалые, хархис хүсэнүүдтэ эсэргүүгээр хэһэн тэмсэлдэ партиин бэелүүлхэ зорилгонуудые, ажалшадай байдал һайжаруулхын түлөө, Европо түбидэ эб найрамдал бэхижүүлхын түлөө тэмсэлдэ хэгдэхэ ябуулганууд ай программые гурбан үдэрэй турша соо хүдэлмэрилхэ съездын делегадууд зүбшэлхэ байна.

БОНН

ВЬЕТНАМДА АМГАЛАН БАЙДАЛ ҺЭРГЭЭХЫН ТҮЛӨӨ

ТАСС

Вьетнамда эсэргүүгээр американ зэрлиг түримхэйшүүлэй хэһэн хархис муухай ябуулгануудые буруушаалгын хүдэлөөн Баруун Германида үргэдэнэ. Олон мянгаад хүнэй хабаадалгатай демонстрацинууд, митингнүүд ороной олохон хотонуудта болобо. ДРВ-гэй нютагуудые американ авиациин зэрлиг бүдүүлигээр бомбодолгые дары түргөөр болюулха, Индохитадһаа США-гай бүхы сэрэгүүдые гаргаха эрилтэ тэдээндэ хабаадагшад американ империалистнуудай урда табиһан байна.

«Вьетнамай уласхоорондын һаналаа нэгэдэлгэ» гэжэ эмхиин уряа бэшэгтэ ФРГ-гэй 120 мянга гаран хүн гараа табяа. Вьетнамдахи дайе болюулха ба амгалан байдал һэргээхэ тухай хэлсээндэ Холбоото Штадууд саг дары гараа табиха ёһотой гэһэн эрилтэ энээн дотор табигдана.

Вьетнамда туһаламжа үзүүлгын жасада мүнгэ зөөри суглуулга эндэ эдэбхитэйгээр үнгэргэгдэнэ. ФРГ-гэй хэдэн мянгаад залуушуул Баруун Германидахи США-гай консульствын ба «Соёлой түбүүдэй» байшангай дэргэдэ демонстраци хэхэдээ, Вьетнамда американ дээрмэшэ сэрэгүүдэй үйлэдэжэ байгааша харата аашануудые буруушааба.

Гарманиин Коммунис партиин ба демократическа бусад эмхинүүдэй үүсхэлээр хэмжээнүүд бэелүүлэгдэнхэй.

Эрид буруушаана

ПРАГА. КПЧ-гэй ЦК-гай Генеральна секретарь Г. Гусак ДРВ-гэй правительственна делегациие толгойлжо, Чехословаки ерэһэн Вьетнамай Ажалшадай партиин ЦК-гай Политбюрогой гэшүүн, ДРВ-гэй премьер-министрэй орлогшо Ле Тхань Нгитэй уулзаба. Хөөрэлдөөнэй үедэ Г. Гусак Вьетнамда американ империализмын үйлэдэжэ байһан хархис ябуулгануудые эрид буруушаагаад, сүлөөтэ ба бэеэ дааһан байдалайнгаа түлөө тэмсэлдэнь аха дүү вьетнам арадта КПЧ, ЧССР-эй правительство, Чехословакиин бүхы арад али бүхы туһалмажа, дэмжэлгэ үзүүлхэ юм гэжэ найдуулаа.

ТОКИО. «Японой эхэнэрнүүд! Вьетнамда американ зэрлиг түримхэй ябуулганууддай үргэдхэлгэдэ эсэргүү, Индохитадтахи дайе дары болюулхын түлөө хүдэлөөс орон доторoo үргэнөөр дэлгэрүүлээ» гэһэн уряатайгаар ороной эхэнэрнүүдэй демократическа 20 эмхиин түлөөлэгшэдэй митингдэ хабаадагшад Японой бүхы эхэнэрнүүдтэ хандаһан байна. Эб найрамдалай түлөө, дайнда эсэргүү хүдэлөөндэ эдэбхитэйгээр хабаадалсадаг эхэнэрнүүдэй эмхиин бүхэяпоной федерациин үүсхэлээр тус митинг эмхидхэгдээ. Сүлөөтэ ба бэеэ дааһан байдалайнгаа түлөө вьетнам арадай үнэн зүб тэмсэлые дэмжэһэн ябуулгануудые орон доторoo үнгэргэхэ гэһэн шиидхэбэри митингдэ хабаадагшад абаба.

МЕХИКЭ. Мексикын ниислэл хотын һургуулинуудай хэдэн зуугаад һурагшад Мехикэдэхи США-гай посольствын дэргэдэ демонстраци хэбэ. Вьетнамдахи дайе болюулха эрилтэ США-гай урда табихадаа, американ дээрмэшэ сэрэгшэдэй вьетнам үхибүүдые олоорнь алажа байһыень буруушааба. «Вьетнам мандаха болтогой!» —гэжэ демонстрантнууд хашхаралдабад.

ЮУМЭНЭЙ СЭН ХҮНДЭРНЭ

ЛОНДОН. Январь һарын түрүүшын долоон хоногой турша соо Британиин аралнуудта эдеэ хоолой 220 зүйлэй сэн хүндэрөө.

ВЕНЭ. 1971 оной энэ үеынхитэй сасуулхада, нёдондо жэлэй декабрь һарада Австрида юумэнэй үнэ сэн 7,6 процентээр дээшэлһэн байгаа гэжэ Түбэй статистическэ албан зургаан мэдээсэбэ.

БОНН. Германиин Федеративна Республикада юумэнэй сэн таһалгаряагүйгөөр хүндэрнэ. Үнгэрһэн жэлэй декабрь һарада. 1971 оной энэ үеынхитэй сасуулхада, ФРГ-дэ дундуур шадалтай бүлын ажаһуудалай гаргашанууд 6,5 процентээр дээшэлһэн байна.

Федеральна статистическэ албан зургаанай тунхаглаһан баримтануудай ёһоор, юумэнэй сэн таһалгаряагүй ургана.

(ТАСС).

НЬЮ-ЙОРК

ФИЛАДЕЛЬФИИН БАГШАНАРАЙ БУҺАЛГААЕ ХОРИБО

ТАСС

Хотын 280 һургуулида дэлгэрһэн багшанарай буһалгаае Филадельфиин сүүдэй засагаархид хорибо. Һуралсалай жэлэй эхилһэнһээ хойшо энэнь Филадельфиин багшанарай хоёрдохи буһалгаан болоно. Түрүүшынь буһалгаан 1972 оной сентябрьда сүүдэй засагаархидай зүгһөө хоригдожо, таһалдуулагдаа һэн. Энэ удаада сүүдэй засагаархид шиидхэбэри гаргахадаа, имагтал буһалгаа хэхыень бэшэ, харин һуралсалай хүдэлмэри зогсооһон али бүхы ябуулгануудые хориһон байна. Засагаархидай тогтоолые эбдээд байгаа һаань, багшанарай профсоюзда ехэ яла тохогдохо, харин буһалгаанай хүтэлбэрилэгшэд түрмэдэ хаагдаха. Филадельфиин 18 мянган багшанар салин хүлһыень дээшэлүүлхэ, хүдэлмэриин үдэрые хороохо эрилтэ табиһан байгаа.

ЛИМЭ

Таряашадта—газар

ТАСС

Үшөө 14 мянган гектар газар Перугэй таряашадта үгтэбэ. Аграрна реформын үндэһөөр, Пуно департаментдахи помещигүүдэй 12 буусын эдлүүриин газарые гүрэнэй мэдэлдэ абаха тухай декрет баталба.

ПРАВДА БУРЯТИИ

Нэгэдэхи хуудаһанд КПСС-эй обкомдо, БурАСС эй Министрнүүдэй Совед Хүндэлэлэй самбар. Сове француз коммюнике. Нют гай һонин.

Хоёрдохи хуудаһанд «Коммунистнуудай дурадха нуудые нэбтэрүүлхэ» — Н. Крючковой статья. «З хёон байгуулагшадай хот — А. Субботиной стать (Эхин. Түгэсхэлынь 3-да нюурта).

Гурбадахи хуудаһанд Н. Егуновой «Арадай алб танай үльгэр жэшээ» гэһэ статья. Шүлэгүүд.

Дүрбэдэхи хуудаһанд Нютаг нютагай һонин. Х лын саана. Фельетон. Улаа Үдын горсоведэй гүйсэдком дс.

ЭНХИР ЭКРАН

НЭГЭДЭХИ ПРОГРАММА
УЛААН-ҮДЭ ХАРУУЛНА
11.50 — «Первоклассни ца»—уран һайханай филь
«ОРБИТА» ХАРУУЛНА
13.05 — Һүүлэй һони 13.10 — СССР-эй арада артист С. В. Образцов «Б дильнигай» айлшан. Һура шадта зорюулагдана. 13.4 — **Үнгэтэ телевидени.** «Ху жэмтэ киоск». 14.10 — «Э оронойнмай флот» гэһэ олимпиадын түгэсхэлэй да жуулга. Һурагшадта зорю лагдана. 15.10 — **Үнгэт телевидени.** «Кино-аянш лагшадай клуб».
УЛААН-ҮДЭ ХАРУУЛНА
16.10 — «Большой Ко чагай» — киноочерк.
«ОРБИТА» ХАРУУЛНА
16.20 — Фигурна һо жоролгоор СССР-эй чемпио нат. Эрэшүүл мүрысэ 17.50 — «Вашингтонски корреспондент» — телеви зионно уран һайханай филь (2-дохи сери). 19.00 — «Время» — мэдээсэлэй про грамма. 19.30—Вашингтон ский корреспондент» — т левизионно уран һайхана фильм. (3-дахи сери).
УЛААН-ҮДЭ ХАРУУЛНА
20.40 — Арадай оюун б лигтэн» гэһэн телефести валь. Хурамхаанай айма 21.40 — «Один Тамм» — киноочерк.
«ОРБИТА» ХАРУУЛНА
22.10 — **Үнгэтэ телевиде ни.** «Под голубым куполо неба» — документальн фильм. 22.45 — «Жельбе Беко дуулана». 23.30 — «Время» — мэдээсэлэй про грамма. 24.00 — Фигурн һолжоролгоор СССР-эй че пионат. Спортивна хатар.
ХОЁРДОХИ ПРОГРАММА
13.40 — «Каждый вече в одиннадцать» — ура һайханай фильм. 15.00 — Концерт.

Январиин 15.
ПОНЕДЕЛЬНИК
НЭГЭДЭХИ ПРОГРАММА
УЛААН-ҮДЭ ХАРУУЛНА
18.00 — «Долоон хоногой һонин» (буряад хэлэн дээрэ). 18.30 — «Пионерия» — киножурнал, «Пионерски годы» гэһэн киноочер 19.00— Спортын шэнжэлэл 19.10 — «Зүүн Сибирь» — киножурнал. 19.40 — И. В Бабушкинай түрэһөөр 100 жэлэй ойдо зорюулагдаһа дамжуулга (буряад хэлэ дээрэ). 20.20 — «Шаги по земле» — киноочерк. 20.40 — «Уласхоорондын шэнжэлэл». 21.00 — «Үбэлэй харгы» гэһэн дамжуулга. «Разные судьбы» — уран һайханай фильм. 23.30 — Концерт.
«ОРБИТА» ХАРУУЛНА
24.00 — «Время» — мэдээсэлэй программа. 00.30— **Үнгэтэ телевидени.** Хоккей гээр СССР-эй чемпионат. ЦСКА — «Динамо».

Редакторай орлогшо
М. Н. НИМАЕВ.

● «БУРЯАД ҮНЭН» ● 1973 оной январиин 14. ● 4-дэхи хуудаһан ● Типография управления по делам издательств, полиграфии и книжной торговли Совета Министров БурАССР. Н-03325. Заказ № 1328.